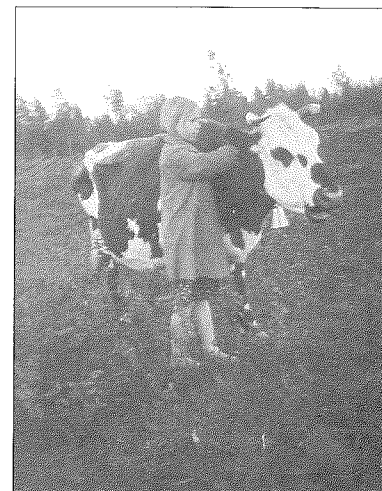

SUVANNON SEUTU

SAKKOLAN, METSÄPIRTIN JA VUOKSELAN PITÄJÄLEHTI

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

N:o 3 • 2002
T O U K O K U U

TOIMITUKSEN TUOLI

Kesän korvalla

Kevään lämpöinen tervehdys Suvannon Seudun lukijoille. Yhteistyömme nyt Vuokselankin kanssa on lähtenyt mukavasti käyntiin, ja samoin metsäpirttiläiset toimittavat kiitettävästi aineistoa yhteisen pitäjälehdessä.

Eri pitäjien tuottamaa aineistoa ei ole luokiteltu tarkasti omille sivuille tai omien otsikoidensa alle, koska monet tavat ja tarinat koskettavat varmasti yhtä lailla meitä kaikkia karjalaisuudesta kiinnostuneita, huolimatta siitä, mistä pitäjästä sukujuuret ovat.

Antoisia kesämatkoja ja rattoisia pitäjä- ja sukujuhla! - MRT

KANSIKUVAT

Kansikuvan kevättöistä kertovat otokset ovat Marja Laihon lähettämiä.

Mies hevosineen on Veikko Koiranen Kiviniemestä.

Yläkuvan nuori tyttö Ruusu-lehmen kanssa Annikki Hammond, os. Koiranen, ja nainen lehmen kera Maria Koiranen Kiviniemestä.

Keväisissä kylvöhommissa puurtaa Filemon Koiranen. Kuvat 1930-luvulta.

MYYTÄVÄNÄ
KANSALLISPUKU
RAJA-KARJALA
koko 38-42. Käyttämätön
pusero, liivihame, vyö,
harakka, hopeariipus.
Tied. 02- 565015.

Vuokselalaiset kiittävät

Suvannon Seutulehti nro 2/ 2002 jää historiaan merkittävänä numerona.

Kansilehdessä on ensi kertaa painettuna

SAKKOLAN, METSÄPIRTIN JA VUOKSELAN PITÄJÄLEHTI

Sinettinä asian takana oli Sakkola-Säätiön valtuuskunta, joka vuosikokouspäätöksellään teki asiaa koskevan myönteisen päätöksen.

Vuokselan osalta esitän parhaimmat kiitokset tästä mahdollisuudesta olla mukana yhteisprojektissa. Tulemme mahdollisuuksiemme mukaan tukemaan lehden sisältöä ja viestittämään yhteisen pitäjälehteämme vuokselalaisten keskuuteen.

Esitämme samalla vielä näin jälkikäteen onnittelumme Sakkola-Seuralle 40-vuotisjuhlavuotenne johdosta.

Taisto Virkki
Puheenjohtaja
VUOKSELA – SEURA ry

Sakkolan Kirkonkylän Nuorisoseura

Kutsuu liikunta- ja metsäpäivän viettoon Irja ja Risto Jääskeläiselle Pirkkalaan, Paunintie 302 la 8.6.2002 klo 12. Omat eväät.

Isäntä toimii oppaana.

Tervetuloa!

Johtokunta

Apua!

Nuorisoseuran johtokunta suunnittelee 100-vuotishistoriikkia, mutta aineisto on vähissä. Jos sinulla on kuvia, tekstiä tai muistat jotakin seuran historian ajalta, niin lähettäisitkö ystävällisesti tietosi mahdollisimman pian Kalervo Jääskeläiselle, Keskuskatu 2 33960 Pirkkala. Kuviin mahdollisuuksien mukaan selvitys, mitä kuvassa on. Kuvat palautetaan.

Tervetuloa

Metsäpirtin pitäjäjuhlaan!

Helsinkiläisten bussiin mahtuu vielä.

Lähtö 5.7. klo 8.00 Rautatien torin laidalta.

Reitti: Lahti-Kouvola-Lappeenranta-Kiviniemi ja samaa reittiä takaisin.

Hinta: 225 euroa sisältää puolihoiton, viisumin ja juhlaan osallistumisen.

Ilmoittautumiset 10.5. mennessä:

Ilmi Pesonen puh. 09-655 462 tai s-posti: ilmi.pesonen@kolumbus.fi

Metsäpirttiläiset kevätretkelle!

Lauantaina 18.5. klo 8.30 lähtö Rautatien torin laidalta, Fennian edestä.

Kohde: **Sakkola museo** Lempäälässä.

Lounaan jälkeen kotimatalla käynti Riihimäen lasimuseossa.

Hinta: 20 euroa sisältää museot ja lounaan.

Matkan tarjoaa Metsäpirtti Seura!

Lounaan vuoksi ilmoittaudu:

Ilmi Pesonen puh. 09-655 462 tai s-posti: ilmi.pesonen@kolumbus.fi

PAUKUN PALSTA

Yhteistyö on voimavaramme

Yhteistyössä on voimaa. Yhdessä olemme voimakkaampia kuin meidän kunkin voimamme yhteen lasketuna. Yhdessä saamme mielipiteemme paremmin kuuluviin. Kun meitä on enemmän ja meillä on yhteinen päämäärä, voimme paremmin vaikuttaa asioiden etenemiseen ja poliittisten päätösten syntyyn.

Sakkola -seura vietti 40-vuotisjuhlansa Helsingissä huhtikuun puolivälissä. Oli varsin miellyttävää todeta, että niin monet seuran jäsenet ja ennen kaikkea muiden karjalaisten pitäjaseurojen ja pitäjäjyhteisöjen

edustajat olivat saapuneet niin monilukuisina paikalle.

Sakkola -seura ja monet paikalliset karjalaisseurat, joissa on jäsenenä sakkolalaisjuurisita henkilöitä, ovat alusta alkaen olleet tiiviissä yhteistyössä Sakkola säätiön kanssa. Sakkola -juhlal on aina järjestetty yhteistyössä Sakkola säätiön ja jonkun paikallisen karjalaisseuran tai Sakkola -seuran kanssa.

Viime vuosina on yhteistyötä viritelty myös Sakkolan naapuripitäjien pitäjäjyhteisöjen suuntaan. Olemme harjoittaneet yhteistyötä hankkiessamme varoja ja kunnostaessamme lahjoitusmaatalonpoikien patsaita Pyhäjärvelä, Metsäpirtissä sekä Sakkolan Petäjärven Hovinmäellä. Patsasprojektin tiimoilta on yhteistyö tiivistynyt nimenomaan pyhäjärviösten, metsäpirttiläisten ja rautulaisten kanssa.

Metsäpirttiläiset ovat olleet jo toista vuotta mukana Sakkola säätiön julkaisemassa ja kustantamassa lehdessä. Tämän vuoden alusta mukaan tulivat myöskin vuokselalaiset. Toivottavasti entisen Suur-Sakkolan alueelta kotoisin oleva väestö ottaa yhteisen lehtemme, Suvannon Seudun, omakseen.

Ensi kesän Karjalaisten kesäjuhlien järjestelytoimikunta kutsui meidät lähialueen karjalaisten pitäjäjyhteisöjen edustajat yhteiseen tapaamiseen

tammikuun puolivälissä. Tässäkin tilaisuudessa totesimme, että yhteistyötä eri alueilla toimivien karjalaisten yhteisöjen välillä pitäisi tiivistää. Usein painiskelemme saman tapaisen ongelmien parissa. Miksi tuskaillimme yksin ongelminemme, kun joku muu on sen jo mahdollisesti ratkaissut tai voisi ainakin auttaa asiaa?

Viime kesänä solmittiin pitkien neuvottelujen ja useiden asiaa valmistelujen matkojen jälkeen ystävyyssopimus Lempäälän, Punkalaitumen ja Vesilahden kuntien sekä Sakkola säätiön ja Käkisalmen alueen kuntien Sakkolan, Petäjärven ja Vuokselan kesken. Näin olemme säätiössä pyrkineet laajentamaan yhteistyötä sakkolalaisten nykyisten asuinalueiden kuntien sekä entisen Sakkolan nykyisten hallintoalueiden kesken.

Korottakaamme yhdessä karjalaisuus kunniaan ja pitäkäämme edelleenkin päämme pystyssä. Olkaamme ylpeitä karjalaisista juuristamme!

Sakkola säätiön valtuuskunnan puheenjohtaja

Hannu J. Paukku

Harjatie 5, 32210 LOIMAA

p. 02-7628152

GSM 0500-741296

hannu.paukku@punkalaidun.fi

Sakkola-juhlien juhlapuhuja Forssasta

Elokuun ensimmäisenä viikonvaihteena Lempäälässä järjestettävien Sakkola-juhlien juhlapuhujaksi on lupautunut fil.maist. Merja Isotalo Forssasta. Hänen isänsä oli Teuvo Koiranen Haitermaasta.

Merja Isotalo on nouseva nimi maaseudun kulttuurikysymyksiin liittyvissä asioissa. Hän on mm. kirjoittanut seitsenosaisen maaseutumatkailuyrityksille tarkoitetun kirjasarjan Suomalainen kulttuuri maaseutuyritysten vahvuudeksi. Lisäksi hän on laatinut Lounais-Hämeen bibliografian ja kirjoittanut yrityshistorioita.

Tällä hetkellä Isotalo toimii valtakunnallisessa tehtävässä maaseutupoliittikan yhteistyöryhmän kulttuuriteemaryhmän toiminnanjohtajana.

-Tuo monimutkainen muotoilu tarkoittaa, että maaseudun kulttuurista osataisiin tehdä maalla asumista ja elämistä vahvistava tekijä, naurattaa Isotalo.

Kuten moni muukin, Merja Isotalo muistelee ensimmäistä käyntiään Sakkolassa ”juurten löytämiseksi”.

- Siellä sukulaisten kanssa kuljimme Vuoksen pähkinäpensaslehdissä. Vaikka se oli tavallaan vierasta maata, oli hyvä mieli siitä, että siellä kuitenkin asutaan ja rakennetaan. Sakkola ei kuulu Karjalan kuoleviin seutuuihin, pohtii tuleva pitäjäjuhlan puhuja. -J.K

**SAKKOLA-
JUHLAT**
Lempäälässä
3.-4. elokuuta.

Lempäälän Karjalaiset
Haparaisten
Nuorisoseura

Hengenpelastajalle mitali

Tasavallan Presidentti Tarja Halonen on myöntänyt hengenpelastusmitalin äänekoskelaiselle Tuulikki Kuismalle. Kunnianosoitus on erittäin merkittävä, koska ko. vuotena niitä myönnettiin vain seitsemän kappaletta.

Tuulikki Kuismalle ansiomitali myönnettiin erittäin rohkeasta ja neuvokkaasta ja oman hengenvaaran uhalla suoritetusta työstä. Itse läänin maaherra Heikki Koski kävi ansiomitalin hänelle luovuttamassa.

Toukokuisena aamuna Tuulikin aviomies Jaakko Kuisma Äänekosken Koiviston kylästä huomasi ikkunasta, että muutaman sadan metrin päässä oleva Pajalan omakotitalo oli tullessa. Hän herätti vaimonsa Tuulikin, soitti hälytyskeskukseen ja Pajaloiden kenkäkauppaan. Marja Pajala kertoi tyttärensä, seitsenvuotiaan, olevan yksin kotona.

Kuismat ryntäsivät autoon ja ajoivat palavan talon pihaan. Talon toinen pää ei ollut vielä täysin liekkien vallassa. Tuulikki Kuisma kokeili ovea ja huomasi sen olevan lukitsematta. Hän juoksi sisään ja huusi An-

naa nimeltä. Puhelinvastaajasta kuului Keijo-isän ääni kehottaen Annaa poistumaan talosta.

Tuulikin omat muistot tuosta tilanteesta ovat hieman utuiset, mutta savun seasta ilmestyi itkevä lapsi, Anna-tytär, jonka kanssa Tuulikki riensi ulos. Anna oli vanhempien lähdettyä mennyt hetkeksi katsomaan television aamuohjelmaa. Hetken katseltuaan hän oli mennyt omaan huoneeseensa nukkumaan huomaamatta paloa.

Hirsirakenteinen talo paloi korjauskelvottomaksi kahden sammutusyksikön ponnisteluista huolimatta.

Koska myös Jaakko Kuisman osuus on merkittävä, olen ottanut hänet sakkolalaisena mukaan. Jaakon isänisä oli Sakkolan Lupran kylässä asunut Matti Kuisma, Tahvon Matti, joka osti Äänekosken Koiviston kylästä maatilan – lienee suvun hallussa vieläkin.

Tapahtumasta kerrottiin aikanaan erittäin laajasti Keski-Suomen sanomalehdissä ja muissa tiedotusvälineissä. Poikkeuksetta niissä tuotiin esille erikoisesti Tuulikki Kuisman osuus Anna-tytön hengen pelastamisessa.

Uuno Pulakka

Historian hinta

Viime lehdessä kerrottiin Sakkolan historiakirjojen eurohinnat. Mainoksessa oli virhe:

Sakkolan historia II maksaa 13,50 euroa, ja Sakkolan kylät tuvasta tupaan –kirja 18,50 euroa.

Postilähetyksistä, joita Anneli Kuisma hoitaa, peritään lisäksi lähetyskulut.

TILAA OMA
SUVANNON SEUTU:
VUOSIKERTA
VAIN 20 EUROA!

TULEEKOLEHTI
PERILLE?

Jos et ole saanut
Suvannon Seutua,
ota yhteys toimitukseen
p. 040 730 2622

SEURAAVA SUVANNON SEUTU ILMESTYY

kesäkuussa juhannuksen aikaan.
Lehteen tarkoitettu aineisto pitää olla toimituksessa
viimeistään perjantaina 31.toukokuuta.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

Sakkolaissyntyinen Sievi Ahtiainen, os. Makkara, täytti 80 vuotta 22.2.2002 Lempäälässä.

OIKAISU: Viime lehdessä kerrottiin Kanadassa asuvan Liina Varpaan merkkipäivistä. Etunimi oli lipsahtanut väärin. Oikeasti Liisaksi.

Valmistuneita

Lääketieteen lisensiaatti Annamari Mäkelä on väitellyt lääketieteen tohtoriksi Helsingin yliopistosta. Väitöskirja kuuluu lastentautiopin alaan.

Annamari Mäkelän isä on Pentti Pajala Sakkolan Lapinlahdesta ja äiti Saara, os. Metso, Sakkolan Kiviniemestä. Annamari on saanut Suvanto-Säätiön stipendin vuonna 1993.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

70 vuotta täytti 7.12.2001 Sauli Lamppu Punkalaitumella. Hänen kotikylänsä Sakkolassa oli Ojaniemi. Vanhemmat Anna-Liisa, os. Naskali ja Johannes Lamppu (Tommin Juho).

Lahja Tyrväinen, os. Karvanen, syntynyt Sakkolan Keljassa, täyttää 80 vuotta 13.5.2002 Kivijärvellä.

SUVANNON SEUTU JULKAISEE

jokaisessa numerossaan

*merkkipäivät

*edesmenneet

*kastetut

*valmistuneet

* yms. perhetapahtumat.

Lähetä tiedot toimitukseen,
liitä mukaan myös valokuva.
Kysyähän asianosaisilta
luvan tietojen julkaisuun!

Eka Karppanen 90 vuotta 11.5.2002 – Viipurin ensimmäinen hissipoika

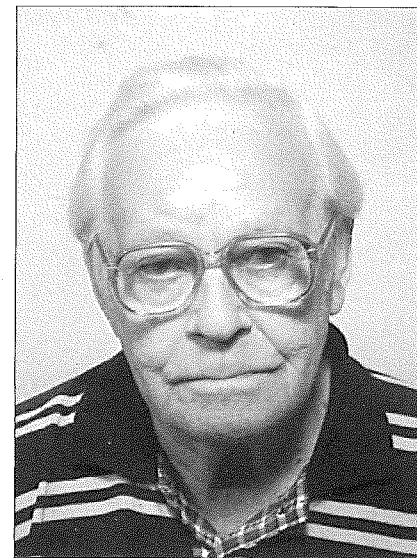
Mainoshoitaja, graafikko Eka Karppanen oli syntynyt Sakkolan Rönkkylässä 11.5.1912. Vuoden 1929 syksyllä 17-vuotias Eka matkusti Viipuriin, missä vuosikymmenen vaihteessa valmistui Karjalan Kirjapaino Oy:n uusi upea liikepalatsi, jonka kolmessa ylimmässä kerroksessa oli suunniteltu kolmannen vuosikymmenen alkaessa avattavaksi Viipurin uudenaikaisin hotelli – Hotelli Knut Posse.

Vain yksi hissi hoiteli tuon 7-kerroksisen talon pystysuoraa liikennettä ja sitä hoitamaan sai Eka työpaikan Viipurin ensimmäisenä hissipoikana.

Työnsä ohella Eka kävi Viipurin Taiteenystävien Piirustuskoulua. Tulevan uran kannalta tämä oli merkittävä vaihe, sillä hänelle kiinnostavimmaksi piirrostyyppiä osoittautuivat henkilökuvat ja niiden karrikointi.

Siirryttyään Helsinkiin Eka Karppasen piirroksia ilmestyi Helsingin Sanomien, Ilta-Sanomien ja Suomen Urheilulehden sivuilla. Hän työskenteli pitkään mainos- ja elokuva-alalla. Työikänsä viimeiset kymmenen vuotta hän oli Mainos-TV:n graafisena suunnittelijana.

Eläkevuosinaan Eka Karppanen julkaisi kirjan "Nuorukaisena Knut Possen jäljillä", jonka alaotsikkona on "Piirroksellinen muistelmisto 1930-luvun Viipurista". Tämä kirja osoittaa, että Eka oli taitava piirtäjä, mutta myös kirjoittaja. Monet Viipurilaiset 30-luvun vaikuttajat ovatkin saaneet Ekan kynästä osuvan tulkin. Teatterineuvos Ritva Heikkilä arvosteli kirjaa erittäin kiittävästi Karjalassa 21.7.1988. "Eka Karppanen on taiteilijana elämänsä aikana ollut huolellinen ja tarkka. Hän on "lukenut" vastaantulijoita sekä pinnalta että pinnan alta ja pystynyt rekisteröimään sellaisiakin piirteitä, jotka moni malli varmaan luuli kätkenensä." Näin Ritva Heikkilä kuvaili kirjaa.

Eka Karppanen on ollut Sakkola-Seura ry:n aktiivinen jäsen sen perustamisesta 13.4.1962 alkaen, sekä johtokunnan jäsenenä vuoteen 1989. Aikanaan Sakkola-Seura sai nauttia Ekan kyvyistä myös tiedottajana.

Nykyisin Eka asuu Vantaalla Martinpuiston palvelutalossa, Raappavuorenkuja 1, missä ravintola Ilpillerissä on vastaanotto 12.5. klo 12-15.

-EA

KUOLLEITA

Martta Katariina Vulli, os. Huuska, syntynyt 1.5.1917 Sakkolan Rönkkylässä, kuoli Punkalaitumella 27.3.2002. Siunattiin Punkalaitumen kirkossa 7.4.2002. Omaisten ja läheisten ohjelmallinen muistotilaisuus pidettiin pappilassa.

Elma Emilia Rastas, syntynyt 20.10.1914 Sakkolan Riiskassa, kuoli Pirkkalan terveyskeskuksessa 14.3.2002. Siunattiin Pirkkalan kirkossa 6.4., läheisten muistohetki pidettiin kirkkosalissa.

Sinulle äiti!

Olit minulle tärkeä ja rakas ihminen ja olet vieläkin, vaikka et ole enää näkyvästi keskeisillämme. Miten usein olenkaan ajatellut sinua ja sinun sanontojasi ja opetuksiasi, vielä eläkeläisenäkin. Äitienpäivä tuo sinut aina uudestaan lähelle.

Ihailin sinun rohkeuttasi sotien vaikeina vuosina, vaikken ihan varhaisimpia tapahtumia muistakaan. Miten valvoit lastesi turvallisuutta pahimman desanttipelon aikaan kirves vierelläsi. Mahdoitko itse nukkua ollenkaan niihin aikoihin. Merkitsit minulle ja myöhemmin myös sisarelleni turvallisuutta, jota isä ei ollut luomassa ollessaan poissa – siellä jossakin. Jaksoit kaiken keskellä vaalia meitä ja luoda normaalia, valoisaa elämää ympärillemme.

Myöhemmin Hämeessä asuessamme, jälleenrakentamisen ja elämän elpymisen aikana, puskit rohkeasti eteenpäin silloinkin, kun seinä tuntui olevan vastassa. Vaikeina hetkinä, kun mikään ei näyttänyt onnistuvan, ja isäkin totesi,

”ettei täst tule yhtää mittää”, niin sinät sanoit: ”Tullooha siit!”. Ja aina tuli – aina järjestyivät asiat!

Pidän suurena äidinperintönä tuota sinun valoisaa uskoasi elämään ja parempaan huomiseen, tuota sinun sisuasi mennä vaikka läpi harmaan kiven. Miten monesti sekin asia on auttanut elämäni eri vaiheissa.

Lastesi eteen olit valmis tekemään kaiken, vaikka olemaan puun ja kuoren välissä tai aidan vitsaksena, niin kuin joskus itse sanoit. Liian vähän me lapset sinua siitä kiitimme, joskus kyläkin. Sanaton kiitos ja arvostus ei myöskään ollut riittävää. Enemmän olisit ansainnut!

Kiitos, äiti, että olit. Kiitos elämän lahjasta ja elämän eväistä!

Tervehdys tämän myötä kaikille karjalaisille äideille.

”Äidit vain, nuo toivossa väkevät, Jumalan näkevät”. (Lauri Viita).

Raija Söder

Muistoja

Viel kerran tahdon nähdä sen, suuden seutuni armaisen, jossa elin lapsuuttain ja hetken herkkää nuoruuttain. Siel oli tuulet leppoisimmat, rannan hiekat valkoisimmat, siel oli marjat makoisimmat, omenat kaikk maistuvimmat.

Siellä kukkui kulta-käki, kevään hurman luonto näki, aukes vuokot kukkimaan, kesää uutta juhlimaan.

Se on kuin unta kaukaisaa, mennyttä ei takaisin saa. Vaan muistot mieltä lämmittää, iäti mielessä pysyvää.

Jenny Siikamäki
os. Karppanen

Naiset miesten töissä

- Meillä Karjalassa, samoin kuin Venäjän puolella Inkerinmaalla ja Itä-Karjalassa naiset tekivät paljon miehille kuuluvia töitä. Sotien aikana miesten ollessa rintamalla naisten työmäärä lisääntyi, kuten tämä kuvakin vuodelta 1943 Itä-Karjalasta osoittaa, toteaa kuvan lähettänyt Viljo Pitkänen.

Sakkola-Museon kesä alkaa toukokuussa

Sakkola-Museo avaa ovensa jo toukokuussa 2.5. muun Lempäälän Museoraitin osana. Kesän 2002 uusiksi näyttelyteemoiksi on valittu porsaskauppiasperinne, Lapinlahden kylä, Maasalojen suku sekä sakkolalaiset olympiaurheilijat. Muilta osin museon pääteemat pysyvät ennallaan.

Museossa tullaan näkemään oikea porsaankuljetuslaatikko sekä aito parisniekan matkasalkku. Lisäksi porsaankasvatusta ja myyntimatkoja esitellään kuvin.

Lapinlahden Grand Old Man Esko Kallonen on löytänyt kotikyläänsä kuvaavia muhkeita kuvakokonaisuuksia.

Olympiaurheilijoista mainitsemme tässä vaiheessa Arvo Kinnarin, joka Grenoblessa saavutti ampumahiihdossa viidennen sijan. Arvo on luovuttanut museolle tuossa kilpailussa käyttämänsä numeron ja kilpasuksen. Esillä on myös rasvamestari Samppa Viskarin voidepakki.

Maasalojen musiikkisuvun esittelyn ja esillepanon kokoa Antti Koiranen.

Kesän mittaan museossa tullaan myymään Sakkolaa kuvaavaa kesä-

Antti Koiranenkin tarttui rättiin ja pyyhki pölyjä museon antimista.

korttikokoelmaa sekä Karjala-lehden vuonna 1972 tekemää Sakkola-aiheista eripainosta. Myös viime joulun alla myyntiin tulleet postikortit ovat myynnissä.

Sakkola-Museo on auki arkipäivisin 11-17, jolloin opastuksen saa Museoraitin yleisoppaalta. Kesäviikonloppuina museolla päivystää

vuoron perään joku Sakkolaa tunteva oma opas. Ajo-osoite Kuokkalan tie 12 Lempäälä. Pysäköinti kartanoravintola Villa Hakkarin pihaan, josta kävellen Museoraitille.

Museota koskevissa asioissa ottaa yhteyttä Juha Kuismaan (040-5933063) tai Elsa Mäkelään (040-7069483). Ryhmille järjestetään pyynnöstä opastuksia.

ETSINTÄKUULUTUS !

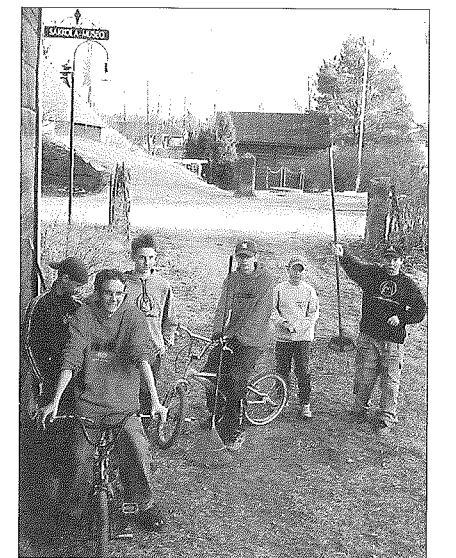
Sakkola-Museo etsii ja peräänkuuluttaa seuraavia museolle tärkeitä aineistoja:

- * porsaskauppaan liittyvät esineet, valokuvat ja kuvaukset
- * valokuvia sakkolalaisista urheilijoista olympialaisissa
- * valokuvia ja kuvauksia Lapinlahden kylästä
- * ilmavalokuvia Sakkolasta
- * Sakkolaa kuvaavia kirjoja tai lehtiartikkeleita
- * Suvannon Seudun vuosikertoja sidottavaksi koviin kansiin

Museo ottaa edelleen vastaan kaikkia Sakkolan historiaan liittyviä aineistoja. Valokuvia otetaan kopioitaviksi ja ne palautetaan. Myös ehdotuksia haastateltavista kertojista sopii esittää. Museon toimeksianta yliopisto-opiskelijat tulevat tekemään varsinaisia haastatteluja.

Voitte myös kirjoittaa tai kertoa omatoimisesti asioista nauhalle.

Perikunnat huom! Jos ette tiedä, mitä tehdä vanhoilla valokuvilla, kirjoilla tai evakkotietä tulleilla esineillä, on oikea paikka Sakkola-Museossa!

Nuorten haravapartio putsasi museon pihan talven jäljiltä. Oikealta Keimo Toikka, Roope ja Arttu Kuisma, Lari Toikka, Tuukka Kuisma ja Kalle Öisti.

Sakkola-Seura nelikymppiseksi

13.4.1962 70 hengen voimalla perustettu Sakkola-Seura vietti nyt nelikymppisiä, ja koolla oli jälleen suunnilleen saman verran väkeä.

Seuran puheenjohtaja Eila Aro toivotti väen tervetulleeksi, ja kertasi seuran alkuvaiheita ja toimintaa vauhdittaneita henkilöitä.

Yhdistystä rekisteröitäessä saman vuoden syksyllä, oli tilaisuutta toteamassa jo peräti 90 henkeä.

-Alkuvuosista lähtien toiminnassa mukana on ollut kirkollisia tilaisuuksia, perinnetilaisuuksia, retkiä, iltamia - ja kaikkiin tilaisuuksiin on aina riittänyt väkeä, kiitteli Aro joukkojaan.

Aktiiviset toimijat ovat luonnollisesti vähentyneet, mutta edelleen seura järjestää useita vuotuisia tilaisuuksia. Myös Sakkola-juhlien pito-vastuuseen on nelikymppinen yhdistys muutamaa otteeseen ryhtynyt.

- Yhteistyö Sakkola-Säätiön kanssa on ollut kiinteä ja jatkuu edelleen. Samoin on ollut yhteyksiä naapuripiirittäjiin, joista osa on kuulunut aikoinaan Suur-Sakkolaan. Tulevaisuuses-

Ansiomerkkien saajista paikalla olivat Elina Laine, Teuvo Kuparinen ja Pekka Pärssinen.

Sakkola-Seuran 40-vuotisjuhlia juhlisti suunnilleen saman verran väkeä kuin aikanaan oli seuraa perustamassa.

TURKKISEN TURINAT

sa tätä yhteistyötä on tiivistettävä, onhan meillä jo Metsäpirtin ja Vuokselan kanssa yhteinen tiedotuskanavakin, Suvannon Seutu.

Aro kuitenkin heitti ilmaan kysymyksen, missä muodossa on mahdollista jatkaa pitäjäseuran toimintaa, kun nykyisistä toimijoista aika jättää eikä ole enää ihmisiä, joilta voisi kysyä: Muistat sie?

- Kotiseutumatkat ja sukututkimus voivat pitää kiinni karjalaisuudessa. Eri puolilla Suomea asuvat sakkolalaiset kuuluvat paikallisiin Karjalaseuroihin, joissa toimiminen on luontevaa. Jalkipolvillemme on myös kotipaikkaoikeus; olkaamme iloisia, jos he ovat voineet juurtua johonkin. Emme saa omalla haikailuillamme viedä heitä iloa omasta synnyinseudustaan, muistutti Eila Aro.

Juurista toki pitää kuitenkin puhua, kirjoittaa kokemuksia muistiin, kerätä kotipaikkojen historiikit ja koko Karjalaa koskevaa kirjallisuutta ja kartoja.

- Julkisuudessa on uskomattoman paljon vääristynyttä tietoa viime sodista ja luovutetusta Karjalasta. Meidän on jätettävä jälkeemme todellista tietoa paitsi kirjallisessa muodossa, myös nykypolvien käyttämässä muodossa eli tietokoneiden kautta löydettävissä. Sakkolan internetsivut lienevät lajissaan ensimmäiset.

Aro totesi, että Karjalan Liitto on valtakunnallisena kattojärjestönä vastuussa karjalaisuuden säilymisestä.

- Mutta siellä ei voida toimia, jos takana ei ole toimivia jäseniä.

Juhlissa jaettiin liiton ansiomerkkejä. Hopeisen ansiomerkkin sai Elina Laine, pronssiset on myönnetty Heikki Karjalaiselle, Teuvo Kupariselle, Pekka Pärssiselle ja Risto Rantakarille.

Juhlan ohjelmassa kuultiin tasokkaita musiikkiesityksiä.

Juhlapuheen Sakkolalle piti Sakkola-Säätiön hallituksen puheenjohtaja Hannu Turkkinen.

Haasteluunkin oli tuki kahvin lomassa tilaisuus. Juhla päättyi luonnollisesti Karjalaisten lauluun.

Terveiset kaikille Sakkola-Seuran juhlista karjalatalolta. Aron Eila joukkoineen järjesti kotoisan juhlahetken salintäyteiselle väelle. Oli tuttuja ja sukulaisia matkassa ja uusia tuttavuuksia syntyi karjalaisen haastamisen myötä.

Puheenvuorossani muistelin lapsuuttani ja sakkolalaisuuden osuutta siinä hämäläismaisemassa, jonne Turkkisen suvun evakkoreki johti. Lähiympäristö henkisesti ja tavoiltaan oli muunnettu.

Haparaisten kylä Kannakselta. Luonnollisesti hämäläisyys näkyi myös elämänmenossamme. Rotinat, tapanajelut, lauantaiset piirakan- ja kakkarapaistot, pääsiäisliekku navetanylisillä ja monet muut isän kotikylän tavat matkasivat tänne Hämeeseen Suvannon rannoilta.

Haparaisten nuorisoseuran toiminta oli keskeinen osa lapsuuteni ja murrosiän harrastuksia. Tanhut, näytteleminen ja peli-illat kokosivat yhteiseen toimintaan. Taisi olla television tulo, joka sittemmin hiljensi toimintaamme.

Viime vuosien vierailut Sakkolas- ja isän kotipellon laidassa Haparaissa ovat uudelleen sytyttäneet tähän Karjalan heimon perinteen vaalimiseen. Ikimuistoinen päivä oli talokootuokio Sakkolan kirkon raunioilla kunnostamassa hautumaata muistolehdoksi. Sankarivainajien patsaan uudelleen pystytys ja vihkeminen kruunasivat tuon hankkeen.

Viime kesäinen Hovinkylän juhla ja lahjoitusmaatalonpoikien patsaan vihkimisjuhlajatkivat muistojen ketjua.

Meillä jälkipolvilla on nyt omat muistopolkumme Kannaksella eri pitäjissä. Osa niistä tulee tämän Suvannon seudun myötä tutuiksi niin Metsäpirtistä, Vuokselaista kuin Sakkolasta.

Osaan tutustumme muiden pitäjähistorioiden ja kyläkirjojen kautta sekä kiertomatoilla ympäri Karjalaa.

Patistelen nyt Sakkolan eri kyläkuntien väkeä liikkeelle kotikylänsä tiedon keruuseen ja taltiointiin ennen kuin muistajat ovat lopullisesti mannan majoilla. Ajatuksenani on, että jokaisesta kyläkunnasta ja sen asukkaiden elosta siellä Karjalassa, mutta myös evakkovuosien alkua ajoilta ja tämän päivän sakkolalaisjuuristen tilanteesta, kerotoitaisiin kyläkirjan tai monisteen sivuilla sekä tässä lehdessä ja nettimuseon sivuilla. Näin perinne taltioituisi ja nykysakkolalaiset oppisivat tuntemaan toisiaan.

Paukun Hannun kirja toimii mielestäni hyvänä pohjana. Monelta kyläläiseltä on paljon taltioitua tietoa, hovi- ja kyläkäsitteitä, jotka kohtaisesti olla pisimmällä tässä työssä.

Oma haaveeni on Haparaisten, Keljan ja Purpuan eli Haparaisten koulupiirin elämän ja asukkaiden elämänvaiheiden tallentaminen niin siellä kotona Karjalassa kuin tänä päivänä uusilla asuinsijoillaan.

Toivonkin turinani lukijoiden omalta osalta auttavan ja lähettävän kuvia, kirjoituksia ja muita dokumentteja niin postitse kuin sähköpostitse vaikkapa minulle, Paukun Hannulle tai Kuupon Sirkalle. Niin kuin yhteisillä talkoilla on saatu pitäjänkirjat, museo ja nettimuseo aikaan, saamme kyläkirjatkin kansiin, kun toimeen tartumme.

Hyvää kevättä ja mukavia kotiseuturetkiä Sakkolaan!

Oman ryhmäni vien Nuoran Markun kanssa juhannuksen jälkeisellä viikolla Kannakselle. Tällä retkellä esittelen pojilleni Timolle ja Tuomolle Viljo-äijän synnyinseudun Sakkolan.

Hannu Viljonpoika Turkkinen

Turkkisentie 12
37550 Lempäälä

Email:
hannu.turkkinen@lempaala.fi

Kesäjuhlat kutsuvat Poriin

Karjalaiset kesäjuhlat vietetään tänä suvena Satakunnassa, Porissa 14.-16.6.2002. Juhlaohjelmassa uutuutena ovat ensi kertaa kesäjuhlaravit ja kirkkoveineilläkin soudetaan Kokemäenjoella. Juhlien yhtenä erityisaiheena ovat karjalaiset sotalapset. Luvassa on myös kuorokavalkadi, karjalainen kulkue, piirakkakisat ja monet muut tutut tapahtumat.

Juhlat alkavat perjantaina 14.6. jolloin pureudutaan kiinnostavaan, mutta melko vähän käsiteltyyn aiheeseen sotalapset. Mm. tohtori Pertti Kavén ja dosentti Silvo Hietanen nostavat esille sotalasten monet vaiheet. Päivän aikana kuullaan myös aikalaisten muistoja ja seurataan siirtokarjalaisten ja satakuntalaisten kohtaamista uuden elämän alkaessa.

Kesäjuhlien avajaisissa 15.6. palataan myös sotalasten tunnelmiin teatterilaisten ja kuorolaisten voimalla.

Lauantaina järjestetään myös kuorokavalkadi, piirakkakisat, karjalainen tori, kyykkäakisat ja nuorten kansantanssikavalkadi, hengellinen ilta, iltamat ja juhlatanssit – joten Pori on täynnä karjalaista ilottelua.

Kirkkoveineet ja aamulaulut vievät sunnuntaina 16.6. tunnelmaan jumalanpalvelusten edellä. Pääjuhlaa edeltää puolestaan karjalaisyhteisöjen perinteinen, näyttävä kulkue. Kesäjuhlien päiväjuhla pidetään urheilustadionilla, minne on luvassa tietysti täyteläistä ohjelmaa.

Majoituspaikkoja voi vielä yrittää tiedustella juhlakansliasta Aila Äikiä p. 040 515 0301 tai 02-538 9696, aila.aikia@pp.inet.fi tai Porin kaupungin matkailutoimistosta p. 02-6211 273 tai matkailu@pori.fi

Karjalaisista hevosmiehistä kertoo seuraavassa ote Aune Koppasen kirjan tarinoista.

SM-piirakkaleipuria etsitään kesällä

Näppäret piirakan pyöräyttäjät pääsevät tänäkin vuonna ottamaan mittaa toisistaan ja taidoistaan karjalanpiirakan leivonnan SM-kilpailuihin. Kansanmusiikkifestivaali Kihauksen yhteydessä Rääkkylässä 6. Heinäkuuta käytävän kilpailun järjestää Pohjois-Karjalan Maa- ja kotitalousnaiset.

Kuudetta kertaa järjestettävien kisojen tarkoituksena on ylläpitää ja edistää perinteistä suomalaista ruokakulttuuria. SM-kilpailujen yliemäntänä ja suojelijana toimii Maa- ja kotitalousnaisten Keskukseen toiminnanjohtaja Liisa Niilola.

Kilpailussa on kolme sarjaa: nuoret eli alle 18-vuotiaat sekä miesten ja naisten sarjat. Ylä- ja alaikärajaa ei ole. Suomen maakunnat voivat lähettää kilpailuun korkeintaan kolme edustajaa, jotka valitaan alueellisissa karsintakilpailuissa.

Kilpailusuorituksia arvioi kuuden hengen työskentely- ja makutuomaristo. SM-tason piirakkaleipurilta odotetaan ulkonäöltään, rakenteeltaan ja maultaan erinomaisia karjalanpiirakoita, sujuvaa työskentelyä ja taitoa käsitellä "puoalikkaa" eli kaulinta.

Karjalanpiirakalle haetun virallisen EU:n nimisuojan mukaan karjalanpiirakka on rapeakuorinen, ja kuori on valmistettu ruis- tai sihtijauhoista. Sydämen, eli täytteen voi tehdä viljapuurosta tai erilaisista kasvis- tai juuresoseista. (Finfood)

"Yleensä karjalaiset miehet olivat hevosmiehiä."

Markkinat olivat toinen suuri tulonlähde kotipitäjässämme Sakkolassa ja meidän mällä oli markkinaalaani. Todellisuudessa se ei ollut markkinoita varten tehty, vaan se oli Kiviniemen Kesärata Oy eli kilpa-ajorata. Se oli soikea tasainen kenttä, joka oli aidattu korkealla tiiviillä lankkuaidalla, ulkoreunassa oli kilometrin mittainen juoksura. Aitauksen sisäpuolella oli muutama mänty, joiden juurella keväisin kukkivat kylmänkukat. Röykkylän puoleisella reunustalla oli vartijan asunto, jossa oli palkongi ja sieltä lähtettäjä ampui lähtölaukauksen ja liputti.

Vahtimestarina oli Armas Myllö ja vaimonsa Iida. Perällä oli suojelukuntalaisten ampumapatteri, jossa he kävivät harjoittelemassa. Portteja oli kaksi toinen kotini puoleisessa päässä, joka näkyi Risulan kammarin ikkunaan ja toinen vastakkaisella puolella. Kilpa-ajoradan ja kotimme välissä oli vain pieni ajuruohoa kasvava aho, jossa oli lipputanko, joka oli mäen päällä ja Raudun-Pietarin maantie. Rouvisen talo jäi hieman oikealle.

Raviurheilu Sakkolassa sai alkunsa jo viime vuosisadan puolella, sillä monena vuonna näkyy sakkolalaisten nimiä palkintoluettelossa Viipurissa ja muuallakin pidetyissä ravikilpailuissa. Esim. kauppias Matti Lamppu otti osaa helmik. 22 p:nä 1905 Oulussa pidettyihin ravikilpailuihin ja voitti vuoden "ravikuninkuuden" ylivoimaisesti. Tältä matkalta juontaa alkunsa säkeistö, jonka S. Takala on laulanut levyllä: "Kun Lampun Matil oli valjaissa Ellu, sun pomfeli, valjaissa Ellu, sillä mallilla Åström on keinotellu" - ". Lamppu oli nimittäin itse suunnitellut uudenmalliset kilpa-ajosilat, jonka valjasliike Velj. Åström lunasti ja ansaitsi mallilla hyvin.

Koppasella oli myös aikaisemmin miesväki kiinnostunut hevosten kasvattamisesta, mutta en ole varma, miksi se oli jäänyt. Eräs muistissani oleva

Ravi- ja markkinatunnelmaa Kiviniemestä

asia voi olla vartenotettava. He ehkä eivät osanneet ylittää onnettomuutta, johon heidän nuori musta orinsa oli joutunut ja sen tähden olivat lopettaneet hevosten kasvattamisen. Äiti kertoi asian useaan kertaan elämänsä aikana ja oli aina hyvin murheellinen.

Albert-niminen mies oli tuonut edellä mainitun orin Makslahden kaupalta pääsiäiseksi kotiin Kiviniemeen. Kun Albert ajoi sen pihalle, se oli kokonaan valkoisen vaahdon peitossa. Se ei selvinnyt siitä, sillä se oli joutunut eläinrääkkääjän käsiin. Sillä hevosella olisi pitänyt ajaa hiljaa, syöttää ja lepuuttaa sitä matkan aikana, mutta hän oli nähtävästi koko ajan hoputtanut sitä, ei kukaan tietysti ollut näkemässä hänen ajoaan, mutta voiko olla muuta mahdollisuutta? Niin kuin sanotaan, meitä on joka junaan, jopa

puoliummessa sänkynsä reunalla ja tupa oli täynnä miehiä. Joku katsoi Suvannolle ja sanoi: "Ilosen Väinö ajaa uutta heivosta kotiin." Matti pääsi ketterästi seisomaan penkille ja ihasteli menoa: "Kyll' pittää olla näyttävä jalannousu."

Nimim. Mimmi kertoi vielä Loviisatätinsä häistä. Loviisa avioitui Kaapren Matin pojan, Johannes Naskalin kanssa. Ja he asuivat Arkuntanhuan Lopsenmäellä. Yleinen tapa oli tuoda morsian kovalla vauhdilla talon pihaan ja kertoja näki sielunsa silmillä, miten he karauttavat uljaan hevosen kyydissä, kukat kiesien perässä heilumassa —, mutta he menivätkin kävellen tämän naapuritalojen välisen 200 m. Ja se oli kertojan, nuoren (9 v) elämän yksi suurista pettymyksistä.

Koirasella naapurissa harrastettiin raveissa käyntejä ja heidän Tuijarinsa oli joskus voittanutkin. Heidän hevonsensa olivat mustia, meillä pääasiassa ruskeita. Emil Männikkö rakasti hevosia. Hän oli aina valmis ostamaan ja myymään hevosen ja lähti myös raveihin ajamaan joskus vierastakin hevosta. Kilpa-ajoradalla pidettiin joskus myös kiitolaukkakilpailuja. Hevosen piti olla laukkaamisomaisuudeltaan sellainen, että se lähtee laukkaan seisovilta jaloiltaan. Tällaisia hevosia oli vain muutama lähialueella. Eero Naskali kertoi että hänen kotonaan oli yksi sellainen. Väapeli Tossavaisella Kasarmilassa oli kaksi ja kait jollain muullakin ja sitten oli mentävä jo Pyhäjärven puolelle ennen kuin löytyi lisää.

Kiviniemen kilpa-ajoradalla oli vakituiseesti ravit ainakin kaksi kertaa vuodessa, markkinoita edeltävänä päivänä. Ravirata oli perustettu jo v 1906. Se tehtiin talkoovoimin 1/3 Nirkkosen ja 2/3 Paavo Vuorisen maalle. Perimätietona olen kuullut, että Paavon äiti Maria (Vuorisen ämmä) oli lähtenyt kulottamaan metsää heinäaikana. Ilma oli kuiva ja kuuma, kävi ainoastaan pieni tuulenvire. Tuli pääsi häneltä ryöstäytymään ja pellolla heinätöitä tehneet kyläläiset kuulivat vain huomauksen, kun metsä oli palanut.

"Kyll' pittää olla näyttävä jalannousu."

Varsinaisesti se paloi kauempana Røykynniemen suunnassa ja sitä aluetta nimitettiin Paloahoksi. Kipinät olivat varmaan levittäneet tulta meille päin ja tähän paloalueen meidän puoleiseen päähän tehtiin kilpa-ajorata.

Sen vihkiminen tapahtui suurien maatalousnäyttelyiden ja kilpa-ajojen yhteydessä, jotka pidettiin v. 1908. Kiviniemen Kesärata Oy perustettiin v. 1922 ja se toimi Itä-Kannaksen raviurheilun keskuksena. Sinne kokoontuivat ympäristöpitäjien ravimiehet joukolla ottamaan mittaa toisistaan. Eikä pidä unohtaa jäärata-ajaja, joita Sakkolan maamiesseura järjesti kaksi kertaa joka talvi Suvannon jäällä.

Raviradalla oli monenlaista käyttöä. Siellä järjestettiin maatalous- ja hevosnäyttelyitä, se oli paikallinen urheilukenttä ja varsinkin siellä pidetyt markkinat olivat paikkakunnalla suuri tapaus. "Sakkolan pogosta (pitäjä) muodostui kauppapaikaksi 1500-luvun alkupuolella. Vuonna 1569 siellä oli 15 kauppiaiden ja käsityöläisten taloa, näissä asui yhteensä 19 perhettä. Näin oli pogostalle syntynyt pienehkö maakaupan keskus, josta myytiin myös käsityön tuotteita. Merkittävästi käytiin myös kauppaa Saijajoen rajapaidalla, jota pidettiin eräänä karjalaiskaupan keskuksena ja jossa Viipurin kauppiaat säännöllisesti kävivät kaupmatkoillaan."

Paljon mahdollista, että Kiviniemen markkinat periytyivät niiltä ajoilta. Kevätmarkkinat olivat 10. p:nä toukokuuta ja syysmarkkinat 10. p:nä loka-kuuta tai, jos silloin oli pyhäpäivä, seuraavana arkipäivänä. Niistä ilmoitettiin hevosmarkkinoina Helsingin yliopiston keltaisessa pehmeäkantisessa almanakassa.

Kirjasta:
Aune Koppanen
Juuret syvällä Karjalassa

Topeliuksen Maamme-kirja

Zachris Topeliuksen ruotsinkielellä kirjoittama Maamme kirja (Boken om Vårt Land) ilmestyi 1875, teos suomennettuna julkaistiin seuraavana vuonna. Topelius oli tarkoittanut sen lukukirjaksi sekä oppikirjaksi ”yli 10-vuotiaille ja siitä eteenpäin määräämätömään ikään”.

Topelius matkusteli paljon, myös kotimaassa, mutta kaikissa niissä paikoissa, joita hän kuvailee, ei hän mitenkään olisi ehtinyt käydä. Imatra lie nee ollut Topeliuksen matkoilla lähin paikkakunta Suvannon seutua ja Taipaletta ajatellen. Monet Maamme kirjan kertomukset perustuvat niihin runsaisiin tutkimuksiin, luentoihin ja kuvauksiin, joita hän vuodesta 1854 alkaen yliopiston historian professorina sai aikaan.

Maamme kirjasta on kaikkiaan otettu kuutisenkymmentä suomenkielistä painosta. Topeliuksen kuoleman jälkeen uusien painosten valmistajat alkoivat poistaa sellaisia asioita, jotka ajan ja kehityksen kulkieassa eteenpäin eivät enää pitäneet paikkaansa. Mutta lisäsivät myös aivan uusia paikkakuntien nimiä, tapahtumia ja tarinoita, joista Topeliuksen alkuperäisessä teoksessa ei ole mainintaa.

Tämä perustui tulkintaan valtakirjaksi, jonka Topelius Maamme kirjan esipuheessaan olisi antanut, kun kirjailija siinä lausuu, että ”pidän tätä kirjaa vain perustana, jolle myöhemmät sukupolvet rakentakoot jotain parempaa, pitäen sen mitä siinä on hyvää ja jättäen muun unholaan”.

Maamme kirja 16. painos ilmestyi 1899 noin vuosi Topeliuksen kuoleman jälkeen. Tämän ”alkuperäisen” Maamme kirjan painos on julkaistu vuonna 1982 WSOY:n kustantamana juhla kirjana, jonka on toimittanut **Vesa Mäkinen**. Hän on perinteitä arvostaen ja pieteetillä toimittanut teoksen ”ennen myöhemmän ajan lisäyksiä ja uudelleen kuvitettuna, Paavo Cajanderin suomenoksen pohjalta”.

Seuraavassa kirjoituksessani käsitelen Maamme kirjan lukua ”LUONNONMULLISTUS Karjalassa” edellä mainitun juhla kirjän ja siihen sisältyvän Maamme kirjan suomenkielisen painoksen 1899 pohjalta. Kirjaa koskevien selostuksien ja suorien lainauksien yhteydessä käytän viitettä ”Maamme kirja 1899”.

Suvannon lasku Laatokkaan vuonna 1818 oli merkittävä, dramaattinen ja kuuluisa tapahtuma. Topeliuksen kertomana (Maamme kirja 1899) Suvanto ulottui itäänpäin lähelle Laatokan ranta, josta

”sen erotti ainoastaan 500 kyynärän (300 m) pituinen ja 20 kyynärän (12 m) levyinen hietikkoinen särkkä Taipaleen kylän kohdalla”. . . . ”Vuonna 1818 keväällä oli vesi Suvannossa niin korkealla, että se nousi melkein särkän tasalle; toisella puolella särkkää oli Laatokan vesi kahdeksan sylvä alempana. Nyt luulivat talonpojat olevan hyvän tilaisuuden laskea ojan avulla Suvannon liiat vedet ja saada niittynsä kuiviksi.

Taipaleen kylän miehet tarttuivat lapioihinsa, eikä aikaakaan, kun he olivat kaivaneet pienen uran särkän poikki. Suvannon vesi alkoikin kohta juosta uraa pitkin Laatokkaan.

Talonpojista tämä oli hyödyllistä ja hauskaa, he ihailivat tuota pientä virran uomaa ja läksivät tyytyväisinä koteihinsa. Tämä tapahtui Yrjön päivää edeltävänä iltana.”

Professori **Pertti Vakkilainen** on pitänyt esitelmän Muistojuhlissa Terenttilässä 23.5.1998 ”Taipaleenjoki 180 vuotta”. Tämä hyvä asiapitoinen esitys on luettavissa Sakkolan kotisivuilta internetissä. Siinä on viittauksia ja suora lainauskin Topeliuksen Maamme kirjasta, mutta ilmeisesti jostain kirjan myöhäisemmästä (1900-ehkä 1930-luvun) painoksesta.

Esitelmästä käy ilmi, että tämän ”hietikkoisen särkän” leveys oli kapeimmalta kohdalta 200 metriä (eikä 20

kyynärää, kuten Topelius oli kirjoittanut). Esitelmän mukaan Karjalan kannaksella oli kerrottu tarinaa, että Suvannon ranta-asukkaat olisivat vuoden 1817 kesällä vetäneet isoja kuusipuita latvapuoli edellä soraharjanteen poikki saadakseen siihen syntymään uoman, johon tulvavesi hakeutuisi.

Professori Vakkilainen toteaa, että lumen sulaminen keväällä 1818 näyttää tapahtuneen Laatokan Karjalassa epätavallisen nopeasti: ”Vedenkorkeus Suvannossa nousi nousemistaan ja oli lopulta 10,5 metriä Laatokan pinnan yläpuolella. Vesi alkoi virrata Taipaleen kannaksen yli.” Professorin mukaan ratkaisevaa oli joka tapauksessa, että vettä oli paljon, se nousi korkealle ja kannaksen vastusvoima pieni. Seurauksena oli valtava luonnonmullistus. Veden mukana Laatokkaan syöksyi tavattomia maamääriä, puita ja rakennuksia. Uusi joki, Taipaleenjoki oli syntynyt.

Mielenkiintoista on verrata Maamme kirjan 1899 kuvausta ja professori Vakkilaisen esitelmässään käyttämää myöhemmän painoksen Topeliuksen kertomaksi sanottua.

Maamme kirja (1899):

”Mutta pian vesi alkoi uurtaa yhä leveämpää uraa tuohon löyhään hiekkään. Jota leveämmäksi ura tuli sitä enemmän juoksi vettä, ja jyrkkä rinne enensi sen vauhtia Laatokkaan päin. Muutaman tunnin kuluttua oli siinä pauhaava koski, joka kasvoi hetki hetkeltä ja vei mukanaan kappaleittain maata hiekkasärkästä. Talonpojat kuulivat pauhinan kylään ja kummastelivat, mitä se voisi olla. Pian he havaitsivat vaaran ja ryhtyivät tukkimaan koskea, mutta se oli myöhäistä: siihen tuli hirmuinen vesiputous. Suvannon tyyni pinta muuttui kohta hiljaisesta virrasta hyökkyväksi joeksi, joka raivokkaassa vauhdissaan tempaisi mukanaan satavuotisia petäjiä, kiviä, savea ja monta rakennusta. Ei tullut tänä yönä unta väen silmiin.”

ja Taipaleenjoen synty

Topeliuksen Maamme kirjan myöhempiin painoksiin on tehty runsaasti asiatietoihin liittyviä korjauksia ja tyhjiäkin muutoksia jopa niin, että lukijan on enää vaikea tietää, mikä on alkutekstiä ja mikä Topeliuksen kirjoittamaksi pantua.

Toimittaja Vesa Mäkinen mukaan Maamme kirja muuttui vähitellen niin, että sen viimeisistä painoksista saattoi jopa sanoa, että oli olemassa useita Maamme kirjoja.

Vakkilaisen lainaamassa, Topeliuksen kertomaksi sanottua Suvannon laskua ja Taipaleenjoen syntyä, on esitetty alkuperäistä kertomusta monin kohdin dramaattisemmin esimerkiksi seuraavasti:

”Huhu Taipaletta uhkaavasta vaarasta levisi salamannopeasti koko pitäjään. Koolle rientänyt kansa seisoi rannalla kädet ristissä ja silmät kyynelissä katsomassa tätä suurenmoista näytöstä, jonka vaikutusta koko pitäjään kukaan ei sinä hetkenä ehtinyt miettiä. . . . Eräs talollinen arveli, ettei vaara kovin suuri ollut ja kiipesi korjaamaan kattoaan, kun uusi vesisyöveri aukeni ja kiskaisi koko mökin mennessään. Vain kukon kuultiin vielä kieuvan pirstaleina kaukana Laatokalla.”

Erityisen mielenkiintoista tässä Topeliuksen kertomaksi esitetyssä versiossa on kohta:

”Niin kutsuttu Taipaleen linnoitus, umpilinnake, jäi vauriotta paikoilleen lähelle jyrkännettä. Venäläinen rukoushuone siltä ajalta, kun täällä oli 60 kreikanuskoisten suomalaisten asuttamaa taloa, joutui sekin Laatokalle. Jylinä kuului kolmen peninkulman päähän Pähkinälinnaan, jossa soitettiin kirkonkelloja kolme vuorokautta umpeensa.”

Vuoden 1899 painoksen Maamme kirjan luku ”Luonnonmullistus Karjalassa” ei sisällä Kiviniemen kosken syntytarinaa, vaikka se 1900-luvun painoksissa on mukana. Olipa kerto-

mus Kiviniemen koskesta kylläkin jo 1876 (Hufwudstadsblad’in kirjapaino) julkaistussa Maamme kirjan painoksessa. Jo tuolloin lienee käytännössä sovellettu Topeliuksen ”valta-kirjaa”.

Topeliuksen mukaan ”suuri luonnonmullistus Karjalassa” tapahtui Yrjön päivää edeltävänä iltana, siis 22.4. Venäjän kruununperijä, myöhemmin **keisari Aleksanteri II** syntyi 29.4.1818. Mikä yhteensattuma, kun tämä sama kansan rakastama keisari määräsi (1876) Kiviniemen kannaksen puhkaistavaksi ja oli vielä itse paikanpäällä näkemässä(1857) Kiviniemen kosken synnyn.(Mutta näistä Kiviniemen kosken syntyä koskevista tarinoista enemmän toisessa yhteydessä.)

Tuskinpa Topelius onkaan kertonut Pähkinälinnan kellojen soitosta Suvannon laskun tapahtumiin liittyen. Kun Venäjän keisari syntyi tasan viikkoa myöhemmin, kirkonkelloja soitettiin kaikkialla Venäjällä ja Pähkinälinnassa jopa kolme vuorokautta yhteen menoon.

Kansan muistissa tällaiset suuret tapahtumat lienevät jääneen samaksi kokonaisuudeksi, jota on tulkittu läheisen ja tunnetun luonnonmullistuksen kokemusten ja muistojen kautta. Ja nämä hyvät tarinat on lisätty Maamme kirjan myöhempiin painoksiin.

Professori Vakkilaisen esitelmässä lainatun, Topeliuksen kertomaksi sanotun mukaan, yhdessä päivässä Suvanto oli ehtinyt tyhjentyä. Suuret määrät kaloja ja kalanpyydyksiä oli juuttunut rajusti virran viemiin mutamassoihin.

”Kaukaisemmassa kylässä, Riiskassa, eräs yksinkertainen talonpoika oli mennyt aamulla rantaan tekemään aita. Hän halusi työn valmiiksi ennen päivällistä, mutta vaikka hän uurasti kuinka itsepintaisesti tahansa, pieni matka oli aina aitaamatta, sillä ranta väistyi hänen edestään ja sen

mukaan hänen päivällisensä.”

Maamme kirjan (1899) mukaan ”eräs toinen talonpoika Suvannon yläpuolella ei tiennyt tästä tapauksesta mitään. Hän aikoi saada aitansa valmiiksi suuruuteen mennessä, mutta vaikka hän kuinka kiirehti, hän ei ehtinyt koskaan rantaan, sillä ranta pakeni hänen edestään yhä kauemmaksi”.

Kuten sakkolalaiset hyvin tietävät, Riiskan kylä sijaitsee Suvannon alajuoksulla lähellä Metsäpirtin rajaa Koukunniemeä vastapäätä.

Mitähän paikkaa Topelius lienee tarkoittanut erällä toisella talonpojalla ”Suvannon yläpuolella”?

Maamme kirjaa kohtasi 1944 sen 47. painosta valmisteltaessa suurremontti, jota suunnittelemaan oli kutsuttu 7-henkinen asiantuntijaryhmä. Itsenäisyyden aikanamme ilmestyneisiin painoksiin oli jatkuvasti tehty pienempiä tai suurempia muutoksia, jotka olivat ”ajan sanelemia” ja vastasivat kunkin hetkisen ”virallista historiankirjoitusta”.

Kirjan 47. painokseen oli lisätty uusia kansallismaisemia, kuten Koli ja Pallas, joita ei Topeliuksen kirjoittamassa kirjassa alun perin ollut.

Maamme kirjan 48.painoksessa vuodelta 1945 oli koko luku ”Luonnonmullistus Karjalassa” jätetty pois. Rajat ja naapurisuhdanteet sekä ”uusi virallinen historiankirjoitus” olivat muuttuneet sellaisiksi, että näistä Karjalassa tapahtuneista asioista ei saattanut enää Suomen kansakouluissa käytetyissä lukukirjoissa kertoa.

Pekka Käppi

Syntynyt Sakkolan Kiviniemen Saviojalla

Hovinkyläseuran hallitus tiedottaa

Kiitos Sakkola-Museolle! Hallituksemme kokous oli siellä 1.4.2002 Juhan tunnelmallisessa ja Elsan kahvintuoksuissa tilassa. Saimme tilaisuuden luovuttaa museolle Väinö Pekkasen v. 1962 piirtämän Hovinkylän suurikokoisen seinäkartan.

Muistomerkkiprojekti on päättynyt

kestettyään 2.5.2000 - 31.3.2002, eli lähes 2 vuotta. Mutta lahjoitusmaatalonpoikien muiston ja entisöidyn muistomerkkin vaaliminen jatkuu. Entisöintiä rahoittivat tilimme kautta Sakkola-Säätiö 12.000,- mk, Rautalaisten Pitäjäseura ry. 5.000,- mk, Rautasäätiö 5.000,- ja Hovinkyläseura 3.879,12 mk. Kiitos luottamuksesta Sakkola-Säätiön johtajille, sekä Markku Paksulle ja Ilkka Pietiäiselle. Hovinkyläseuran osuuden rahoittivat ne kaikki ihanat ihmiset, jotka ostivat juhlatuotteitamme, kuten "pronssikortteja", joiden tuotto oli 4.716,- mk. Suurkiitos! Olkaamme ylpeitä saavutuksestamme!

Lisäksi muuten entisöintiä rahoittivat Opetusministeriö 20.000,- mk pronssirelieffien hankintaan, sekä Sakkola-Säätiö suoraan suunnilleen saman verran. Näin ollen koko entisöintiprojekti tuli maksamaan noin 70.000,- mk. Sattumalta suunnilleen sama raha-määrä oli käytetty v.1936 silloista rahaa, kun muistomerkki alunperin rakennettiin. Sekä silloin että nyt talkootöiden arvo oli lisäksi kymmeniä tuhansia markkoja ja yksityisten (Katepal Oy, Raaska, ym.) materiaalilahjoitukset olivat myös huomattavia. Kiitos!

Uudelleenvihkimisjuhlan ja Hovinkylän 90-vuotisjuhlan järjestelyihin ja ansiomitaleihin käytimme seuran rahaa 2.999,20 mk, eli loput myyntituotosta sekä osa jäsenmaksu- ja hallintotililtä. Tarkemmat tiedot vuosikokouksessa.

Hovinkyläseuralaiset vierailivat Soini Hartikaisen (vas.) johdolla Sakkola-Museolla luovuttaen kokoelmiin Hovinkylän seinäkartan.

Perinnetietokeräys jatkuu

Kaija Ryyppö on haastatellut yli 70-vuotiaita Hovinkylän ja Ojaniemen asukkaita kaseteille luovutettavaksi Sakkola-Museolle. Hän haluaisi tavata vielä useampia ojaniemiläisiä ja hovinkyläläisiä, joten ilmoitautukaa puhelimella 03-676 5555.

Myös sukujen ja perheiden henkilöitä entis- ja nykyoloista otetaan edelleen vielä mielellään vastaan.

Uusi juhlakirja "Hovinkylä 1919 - 2004"

on valmisteilla. Pyydämme ystävällisesti, että lähetätte lainaksi valokuvia ja muisteluksia papereilla. Aiheina ensisijaisesti opinnot Hovinkylän-Ojaniemen kansakoulussa, Petäjäjärven Emäntäkoulussa, kylien kierto- ja pyhä-

kouluissa, sekä tietoja seuratoiminnosta. Tietoja vastaanottavat allekirjoittaneen lisäksi Kaija Ryyppö, Torpparintie 17, 14500 Iittala, Meeri Häkkinen, Katajatie 8, 02360 Espoo, Maija-Liisa Lamppu, Lumparlankatu 5 E., 21100 Raisio ja Ritva Laakso-nen, Kytälänkatu 14, 33100 Tampere. Kiitos, kun pengotte kuvalaatikoita, todistusnippuja, pöytälaatikkoja ainekirjoituksia, ym.!

Kutsu vuosikokoukseen ja "Hovinkyläpäivän" viettoon, joka pidetään perinteisesti kesä-

kuun toisena viikonloppuna, lauantaina 8.6.2002 alkaen klo 13 Vesilahden "Päivärinteessä", Rautialantie (Vanha pappila). Ennen tilaisuutta on mahdollisuus syödä soppalounas, ja tilaisuuden jälkeen vierailla Vesilahden veteraanimuseossa. Tervetuloa!

Jäsenyys ja toiminta Hovinkyläseurassa

jatkuu tai alkaa kun maksat vuosijäsenmaksun 10 euroa pankkitilillemme 551104 - 24129 TSOP Narva. Ainaisjäsenmaksu on 100,- euroa / henkilö.

Toivomme jäseniä mukaan perinnetyöhömmä hovinkyläläisten lisäksi ympäristökylistä, niin kuin on jo ollutkin: Ojaniemestä, Petäjäjärveltä, Riiskasta, Lapinlahdelta, ja jopa "vas-tarannalta" Haparaisista ja Keljastakin! Toimintamme ja (juhla)matkailumme voisivat olla yhteisiä kaikille kauniin Suvannonlaakson muistoja ja perinteitä arvostaville ihmisille!

Rautalaisten ja Rautalaisten Pitäjäseuran kanssa toivomme myös yhteistoimintoja. Ensimmäinen tapaaminen voisi olla juhla-matkan lauantaina 27.7.2002 klo 11.00 Hovinmäen muistomerkillä tunnelmoinnin ja kahvihetken merkeissä!?

Soini Hartikainen

Kippurasarvipässin ystävyys

ja muita muisteluja lapsuudesta ja Kiiskin Kaapresta

Naapurin setä Kaapre Kiiski, Haparaisten kylästä

Kaapre oli leppoisa ja huumorintajuinen vanha pappa. Meitä pojankolttiaisi hää narrail kaikelviisii. Mie aloitin ammatikse onkimise Suvannolla, Kiisilahes, sillee viisivuotiaana. Tie meni Kiiskin talon ohitse. Kun mie pääsin Kiiskin kohalle, niin Kaapre-setä tuli aina jottai neuvomaa.

- Muista sit lukkee jot "ahven arka, pyllä märkä, käy miu onkekoukku-hei", ja sit muista sylkäistä onkliero piäl.

No, minähän tein työtä käskettyä ja kallaa tuli, särkii ja ahvenii. Joka päivä yks vitsallinen,usiast kumpaankin kätte. Koton mei kissat herkutteliit särkilöil ja mie ahvenil.

Kippurasarvipässin ystävyys

Kiisillä oli tien varrella aitaus, siinä lampaita ja kippurasarvinen iso pässi.

- Tule silittämään pässiä, sano Kaapre-setä, hän oli pässin luona.

- En mie uskalla.

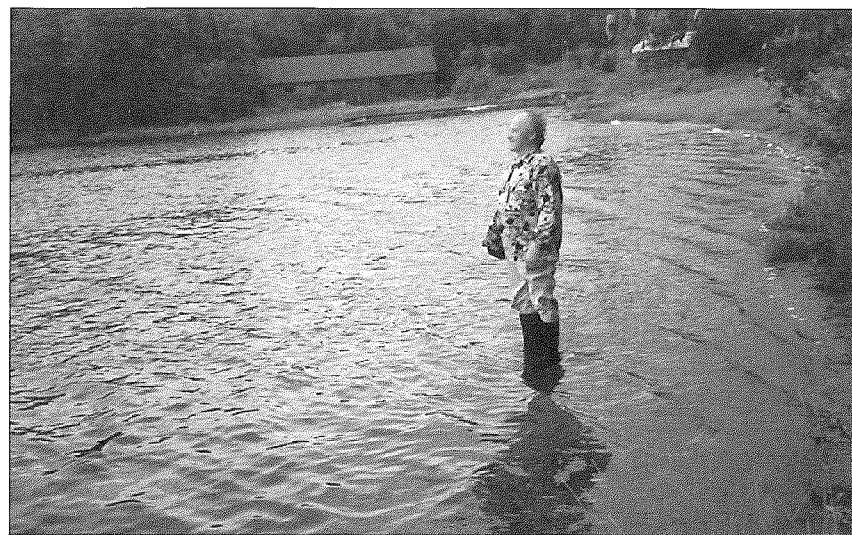
- Ei se mittää tie.

No, mie menin. Se oli komea ja tuuheaa pässi. Mie taputtelin ja koittelin sarvii. Meistä tuli kaverit heti.

- No, niätsie, ei se mittää tie.

Kun menin seuraavan kerran onkimaan, ajattelin, miehän käynkin taputtamassa pässiä. Menin aitauksen sisälle. Pääsin vähän matkaa pässiä kohti, ni kippurasarvi lähti sieltä aitauksen perältä - vissii hiäki ol ilonen, oikei ilone - ko mie tuln...Sillä kaverilla oli kova vauhti ja pää ojossa. Minulle selvisi sekunnissa, mitä tässä tapahtuu. Onneksi aitaus oli riukuaitaa vaakatasossa. Mie hyppäsin aita vastaan ja pääsin juuri sen verran ylöspäin, kun alimmaiseen riukuun jysähti pässin sarvet. Hengenmeno taisi olla lähellä ja leikki kaukana.

Kun mie oikein tarkkaa muistelin, niin Kaapre-setä taisi pitää sitä pässiä kiinni turkista, kun mie taputtelin ja

Väinö Leppänen 70 vuoden jälkeen - kuin lapsena enne Kiisilahes', onki vain puuttuu.

silittelin sarvia.

Seuraavilla onkimatkoilla tervehdin pässiä kunnioittavasti riukuaidan takaa.

Kylän sanonta: "Männyöt peräkkäi ku sian salvajat"

Salvaahan pikkuporsaat piti, kun ne kasvoivat, niistä olisi tullut liian rauhottomia. Kiiskin Kaapre hoiti tämän homman. Apulaisena toimi Karjalaisen Mikko. Mikko oli kylässä apumies monessa asiassa.

Meitä oli Osuuskaupan vaiheilla muutama pikkupoika, silloin jo alakouluikäisiä. Mie taisin huomata, jot Kaapre ja Mikko kävelevät peräkkäi.

- Ne männyöt salvamaa. Hei pojat, lähetää katsomaa.

Mie pinkasin Mikon jälkeen ja toiset perässä, jonoon. Käveltiin Rapamäki ylös, käännettiin vasempaan, kansakoululle päin.

- Taitaat männä Kekkilään.

Kaapre oli tietoinen, ketä perässä tulee. No, hiä vilkaisi sinne taakse jonkun kerran.

Meidän katsomisreissu päättyi siihe,

kun Kaapre ottaa veitsen taskustaan, sellainen pieni linkkuveitsi, kääntyy Mikon puoleen, ja sanoo "Jos myö aloittaa", ja näyttää meitä poikia.

Myö pojat hajottii ko kanaparvi. Mie olin ensimmäinen Mikon perässä. Kylä löyty jalat alle ja juoksin senaikaisen elämäni ennätyksen.

Kuulin, kun Kaapre sano Mikolle: "Otaha jokuu kii".

VäinöLeppänen

SANANPARSIA

Mitä näist silmist pessyö, hevojne ei pese millokoa ja näkkyö yhelviisii. (Sakkola).

Uotteluo ko lehmä kessee. (Sakkola).

Mykkä ei pässiä soa. (Rautu).

Jalois o jänikse onni. (Sakkola).

Metsäpirtti Seuran kuulumisia

Katselen kalenteriani: (1) Vietimme eilen Taipaleen sotaveteraanien kanssa yhteistä iltaa Karjalatalossa Kaino Tuokon (metsäpirttiläistä Tuokon sukua) esitelmää 'Rajalla rauhatonta' korva tarkkana kuunnellen; (2) sunnuntaina oli sukututkimuspiirin avaus entisen Käkisalmen läänin eteläisen alueen väestöhistoriasta kiinnostuneille; (3) lauantaina Sakkola Seura täytti 40 vuotta; (4) viikko sitten palasivat edustajamme (Ilmi Pesonen, Vesa Hämäläinen) yhdessä Hannu Paukun (Sakkola) ja vaimoni Pirkko Hyytiän (Kivennapa) Käkisalmeen ja Metsäpirttiin teke-mältään matkalta, jossa sikäläisten vi-ranomaisten kanssa sovittiin ensi ke-sän tapahtumista ja jatkettiin maan hankintaan liittyvien asioiden käsitte-lyä; (5) huomenna ovat pitäjäpäivät Karjala-talossa ja (6) ylihuomenna 20.4. Karjalan Liiton liittovaltuuston kokous. On hienoa osallistua toiminta-an, jossa yhteisenä nimittäjänä on karjalaisuus. Tunnen eläväni joka so-lullani Karjalassa, Käkisalmen läänis-sä, Sakkolan pogostassa, Metsäpirtis-sä.

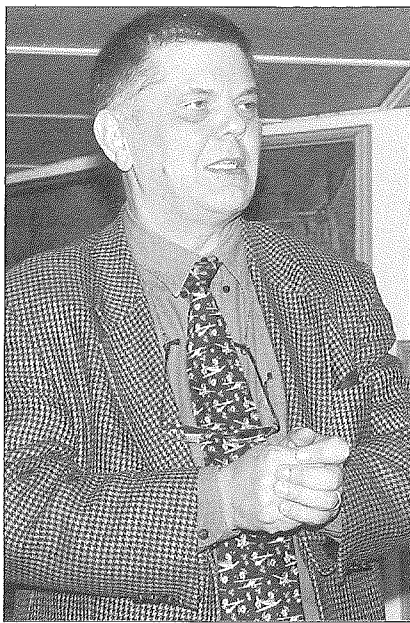
Metsäpirtti Seura on uudistanut sään-tönsä, päivittänyt ne tähän aikakauteen sopiviksi. Liitän oheen otteet sääntö-jen 2 ja 3 §:stä.

2 § Tarkoitus

Yhdistyksen tarkoituksena on olla Metsäpirtin, Karjalan kannaksella Laa-tokan rannalla sijainneen pitäjän, his-toriaa ja kulttuuria vaalivien henkilöi-den ja yhteisöjen yhdyssiteenä, tehdä tunnetuksi Karjalan ja Metsäpirtin his-toriaa ja nykytilannetta sekä vaikuttaa Metsäpirtin oloihin.

3 § Toiminnan laatu

Yhdistys toteuttaa tarkoitustaan: 1. järjestämällä esitelmä-, kokous- ja mui-ta vastaavia tilaisuuksia sekä juhlia 2. kehittämällä yhteistoimintaa Metsäpirtin nykyväestön kanssa 3. järjestämäl-lä kotiseutumatoja jäsenilleen Met-säpirttiin ja Karjalaan 4. tekemällä aloitteita ja toimimalla metsäpirttiläi-

sen ja karjalaisen kulttuurin säilyttä-misen puolesta,

5. harjoittamalla tiedotus-, kustan-nus- ja julkaisu-toimintaa 6. tukemalla metsäpirttiläisten ja karjalaisten perin-teiden harrastamismahdollisuuksia 7. harjoittamalla nuoriso- ja varhaisnu-orisotoimintaa 8. tukemalla sukututki-musta 9. toimimalla metsäpirttiläisiä yhdistävänä järjestönä 10. liittymällä toimintansa tarkoituksia tukeviin jär-jestöihin.

Säännöissä kuvastuu toiminta-aja-tuksemme. Haluamme edistää Metsä-pirtin historiaan liittyvän tietämyksen kartoittamista ja tallentamista nykyv-estölle ja tulevien sukupolville sekä kehittää yhteistoimintaa Metsäpirtin nykyjohtoon ja asukkaiden kesken. Ha-luamme etsiä ratkaisumalleja, joilla saataisiin esipolviemme elinympäris-töjä vapaa-ajan, liiketoiminnan ja jopa asumiskäyttöön. Venäjän uudistettu maalaki tarjoaa hyvät mahdollisuudet ajatusten jatkokehittelyyn. Miltä tun-tuisi yö omassa motellissa, Metsäpirt-ti-museo Metsäpirtissä tai elämys Tal-visodan kunnostetuilla taistelupaikoil-la? Itseäni viehättää ajatus kesämökis-tä mummoni kotitalon raunioilla Tai-paleessa Laulajaisten kotikylässä.

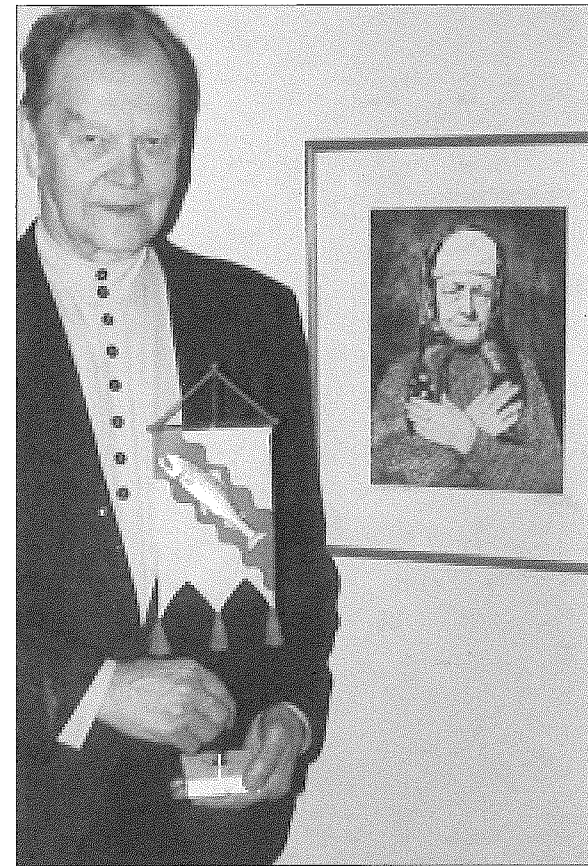
Vuosi sitten olin läsnä Sakkolassa, kun emäpitäjämme edustajat vihkivät uudelleen käyttöön lahjoitusmaatalon-poikien muistomerkkin. Kuunnellessa-ni juhlapuheita ja keskustellessani Esko Kalloksen ja Aulis Ukkosen kans-sa minulle kirkastui näkemys yhteisestä identiteetistä ja pitkään jatkuneesta yhteistyöstä naapurikuntien kanssa. Tänä kesänä me metsäpirttiläiset juh-limme saman teeman puitteissa Metsä-pirtissä 6.7.2002. Toivottavasti saam-me vieraaksemme runsaasti Suvannon seudun alueelta kotoisin olevia.

Sukututkimuksen myötä näkemyk-seni yhteisestä identiteetistä Metsäpirtin ja lähikuntien osalta on vuosi vuo-delta vahvistunut. Metsäpirtti on kuu-lunut Käkisalmen läänin, me olemme entistä Sakkolaa ja liittymät Rautuun ovat lujat ja läheiset. Kirkonkirjatieto-jen mukaan sadat metsäpirttiläiset on kastettu Raudun seurakunnassa. Tar-koitan edellä luterilaisia. Ortodokseil-la Palkeala-liitäntä oli itsestään selvyy-s.

Edellä olevan perusteella yhteistoi-minta Suvannon seutua edustavien ta-hojen kesken on välttämätöntä. Näiden pitkien perinteiden edelleen kehittämi-nen kiinnostaa. Tätä taustaa vasten Suvannon Seutu -lehti tarjoaa hyvän tiedotuskanavan. Voisiko samaa asiaa edistää rinnalla toimiva www-ympäris-tö sähköisenä tiedotuskanavana ja kes-kustelu-ympäristönä. Näen eräänlaisena visiona virtuaalisen maailman tar-joamat mahdollisuudet mm. järjestötoi-minnassa. Internet tarjoaa moninaiset mahdollisuudet Miltä tuntuisi viettää yhteinen iltapäivä tapparilaisten jälki-polvien edustajien kanssa virtuaalises-sa kokouksessa kukin tahollaan ja silti kaikki yhdessä eläytyen 30.11.1939 tapahtumiin Metsäpirtissä? Nämä unel-mat edellyttävät toki oikeassa muodosa olevaa tietovarantoa ja sovelluksia. Tässä työssä, joka meille 'vanhuksille' on vierasta, nuorella sukupolvella on osaaminen käsissään.

Yhteistoimintaa seurojen kesken tar-

Leo Laulajaisesta kunniapuheenjohtaja

Kunniapuheenjohtaja Leo Laulajainen kutsuu väkeä ensi kesän Metsäpirtti-päiville Metsäpirttiin. – Karjalassa vietetään päiviä ja pitäjäjuhlalat vietetään Suomen puolella! puheenjohtaja muistuttaa. Taustalla kuva Sonnin Marista, metsäpirttiläisestä runon ja kansanperinteen taitajasta.

vitaan myös edellä kuvatuissa entisiin kotiseutuihimme liittyvissä hankkeissa. On luontevaa, että me entisen Käkisalmen läänin alueelta kotoisin olevat seurat toimimme yhdessä. Käkisalme-sa on nykyisinkin hallinnollinen vas-tuu useissa kysymyksissä. On luonte-vaa keskustella nykyjohtoon kanssa yhdessä.

Metsäpirtti Seuran tavoitteena on tiivistää metsäpirttiläisten paikallisseu-rojen ja sukuseurojen yhteistoimintaa. Olemme uusien sääntöjen myötä tarjo-amassa eri järjestöjen edustajille tarkoi-tettua pysyvää toimikuntaa, joka ko-koontuu pari kertaa vuodessa suunnit-telemaan lähiajan toimintaa ja tavoit-teita. Ylläpidämme internetissä toimin-taamme ja Metsäpirtin historiaa käsit-televää laajaa sivustoa osoitteessa: www.metsapirtti.net. Kaikki sivuston kehittämistä koskevat ajatukset ovat tervetulleita. Samoin sivustoilla jul-kaistavaksi tarkoitettu aineisto on ter-vetullutta. Metsäpirtti Seura tukee su-kuseurojen perustamista ja toimintaa.

Uusimpana yhteistoiminnan muoto-na on viikko sitten avattu mahdolli-suus yhteisen sukututkimuspiirin pe-rustamiseen. Osallistujamäärä, 40 inno-kasta suku- ja väestöhistoriasta kiin-nostunutta henkilöä, yllätti järjestäjät runsaudellaan. Esittelykierroksen aika-na vahvistui näkemys yhteisistä taust-toista ja yhteisistä tavoitteista. Kokous nimesi toimikunnan miettimään piiril-le asetettavia tavoitteita ja toiminta-muotoja. Aiheesta kuulemme lisää toi-mikunnan antaessa selvityksensä syys-kuussa 2002. Lisää tietoa löytyy inter-net-sivuiltamme.

Kokoonnumme perinteisesti kuukau-sittain, kuukauden 3. keskiviikkona 18.00 (kesäaika lukuun ottamatta), Karjala-talossa keskustelemaan ajan-kohtaisista asioista erilaisten teemail-tojen merkeissä. Lisätietoja tapahtu-mista toisaalla lehdessä ja sihteeriltäme Ilmi Pesoselta (puh. (09) 655462).

Kalevi Hyytiä
kalevi.hyytia@sci.fi
puheenjohtaja

Metsäpirtti Seuran entinen puheen-johtaja Leo Laulajainen kutsuttiin seu-ran ensimmäiseksi kunniapuheenjohtajaksi. Leo Laulajainen on johtanut puhetta yli kymmenen vuotta; hän luopui tehtävästään viime vuonna. Met-säpirtti Seuraan Laulajainen kiinnittyi jo 80-luvulla vanhempiensa mukana.

-90-luvulla seurassa oli noin 40 jä-sentä, mutta sitten tuli notkahdus. Tun-tuu hyvältä, kun jäsenmäärä on jälleen kasvamassa, Laulajainen hymyää. Kiinnostus juuriin, ja seuran osalta metsäpirttiläisyyteen on virinnyt jo toi-seen polveen, ja kolmattakin on nähty.

Metsäpirtti Seura teki sääntöuudis-tuksessa avauksen kunniapuheenjohtajasta, joita seuralla voi kerralla vain yksi. Leo Laulajainen on itseoikeutetu tittelin ensimmäinen haltija, sillä hänet tunnetaan ahkerana vapaaehtoi-sena, joka on jaksanut ja kerinnyt olla mukana tekemässä kaikkea: juhlatoi-mikunnissa, retkien vetäjinä, aina val-miina karjalaisuuden palvelukseen.

Moni nuori tapparilainen on opastet-

tu kotiraunioille Leon jalanjäljissä.

Seuroissa on mahdollisuus

-Metsäpirtti-järjestöjen yhteistoimin-ta on nyt hyvää ja näyttää siltä, että se jatkuu, Laulajainen on tyytyväinen. Hän näkee seurojen yhteisen ja yksit-täisen toiminnan siltana rajantakaiseen Metsäpirttiin ja sen nykyisiin asukkai-siin - erityisesti nykyisiin kunnallisjohtajiin.

Miestä ilahduttaa, että nuoret ovat solmineet keskinäisiä, henkilökohtai-sia suhteita. Mynämäen ja Liedon alu-teen metsäpirttiläiset ovat pitäneet yllä elävää yhteyttä nykypirttiläisiin vie-railemalla, siis käymällä toisissaan kylässä. Koululaisryhmät ovat päässeet tutustumaan toisiinsa.

Mutta elää Laulajaisessa päiväkoh-taisten ajatusten ohessa myös Metsä-pirtti-kaiho. Mielessä ovat käynnit Tapparissa ja hautausmaan patsaat, jot-ka muistuttavat lapsuuden kotipaikas-ta. – Koti on palautunut elävänä mie-leen.-AK

Terveisiä Metsäpirtistä

Valmistelut pitäjäjuhlan viettämiseksi 6.7.2002 Metsäpirtissä edistyvät hyvin. Käkisalmen piirin aluejohtaja Sergei Vasiljevits Jahnjuk otti 8.4. vastaan delegaation, johon kuuluivat Sakkola-säätiön valtuuskunnan puheenjohtaja Hannu J Paukku, Pirkko Hyytiä Kivennapa-seurasta sekä Vesa Hämäläinen ja Ilmi Pesonen Metsäpirtti Seurasta. Tapaamiseen osallistui myös Metsäpirtin kun-

nan johtaja Albina Martjanova.

Aluejohtaja suhtautui juhlasuunnitelmiin hyvin myönteisesti ja yhdistyksen lupa-anomus sai sujuvasti virallisen hyväksynnän. Tarvittavaa apua luvattiin ja ystävälliset hymyt vaihdettiin. Kaikki on sitä myöten kunnossa.

Seuraavana päivänä ihasteltiin vielä Metsäpirtissä Albina Martjanovan

kanssa kunnan viraston ympärille ilmestyneitä koristeellisia istutuksia ja kivirakennelmia. Martjanova kertoi Suomessa käydessään nähneensä miten siistiä ja kaunista kaikkialla on. Hän haluaa muuttaa omaa kotiympäristöään samaan suuntaan. Keskustelumme oli hauskaa venäjän ja suomen sekoitusta. Tämä oli mahdollista, koska kunnanjohtaja opiskelee suomea!

Käkisalmen piirin johtajan virka-huone on tyylikäs. Kuvassa oikealta Hannu J Paukku, Pirkko Hyytiä, tulkina toiminut Eino Korpelainen, piirin johtaja V S Jahnjuk ja Vesa Hämäläinen.

Metsäpirtin kunnan johtaja Albina Martjanovaa tapaamassa Vesa Hämäläinen.

Vuonna 1939 he olivat nuoria ja tulivat puolustamaan Suomen itäisintä rajaa: oikealta Armas Kaarna, Aarne Ekman, Reijo Kivalo, Unto Poutala, Kaino Tuokko.

Taipaleen Veteraanit kyläilivät Seurassa

Metsäpirtti Seuran huhtikuisessa kuukausikokouksessa vierailivat perinteisesti Taipaleen veteraanit kymmenen miehen vahvuudella.

Rajalla rauhatonta –kirjan kirjoittaja Kaino Tuokko vieraili kertomassa rajan elämästä, itsenäistymisen

jälkeisistä rauhattomuuksista ja Suomen puolustuslinjoista.

Mannerheim-linja sai uusia ulottuvuuksia, kuten myös rajan vartiointi.

Tuokko avasi kiinnostavasti rajan

historiaa aina Talvisotaan. Rajalla on vakoiltu, salakuljetettu, loikattu, sitä on vartioitu ja sen ympärillä on pyörinyt erilaisia intressejä.

Tänään kuulija voi itsekseen kysyä, mikä nyt on toisin?

Kaakon sukututkijat koolla

Lähes 40 kannaksen kaakkoisten pitäjien sukututkijaa kokoontui 14.4. Karjala-talossa.

Idean sukututkimuspiiriin perustamisesta lausui ääneen Kalevi Hyytiä ja koolle kutsujana toimi Metsäpirtti Seura.

Kaakkoinen kolkka: Pyhäjärvi, Rautu, Sakkola ja siitä eronneet Vuoksela ja Metsäpirtti on luonteva pohja yhteistoiminnalle sikäli, että 1600-luvulta nämä pitäjät ovat muodostaneet Käkisalmen eteläisen läänin.

Useat tilaisuuteen saapuneet tutkijat ovat tutkimuksen hyvin hallitse-

via, voinee sanoa ammattilaisia. Niinpä Heljä Pulli keskittyi esityksensä alueen henki-, vero- ja maakirjoihin. Saatiin kuulla useita kiinnostavia ja tutkimista helpottavia yksityiskohtia.

Hän kehotti tutustumaan myös Käkisalmen tuomiokirjojen hakemistoon, joka löytyy osoitteesta www.utu.fi/agricola ja Kansallisarkistossa on myös sukunimihakemisto, joka niin ikään on internetin kautta katsottavissa.

Esitys oli tuhti ja innostava tietopaketti.

Sukututkimuspiiri suunnitteluun

Mauno Rastas, Hiitolan-Kurkijoen sukututkimuspiiriin perustaja kertoi miten tällaista toimintaa on hyvä lähestyä. Ohjeet olivat selkeitä ja suoraa sovellettavissa. Kokouksessa nimettiin työryhmä, johon kuuluvat: Kari Ola Sakkolasta, Kalevi Hyytiä ja Jaakko Koskivaara Metsäpirtistä, Eeva Malkamäki Raudusta, Antti Pärssinen Pyhäjärveltä sekä Pekka Warvas Vuoksela.

Työryhmä sai tehtäväkseen laatia syyskuun loppuun mennessä sukututkimuspiirille toimintasuunnitelma, miettiä kustannusasioita sekä kutsua piiriin seuraava kokous koolle.

Kotiseutumatkailua kesällä 2002

Virallisia matkoja Kannakselle on tehty vuodesta 1990 ja jo ennen sitä siellä käytiin polttava halu nähdä oma kotikonttu tai lapsuuden leikkipaikka.

Vuonna 2000 oltiin joukolla Käkisalmissa juhlimassa 10-vuotistapahtuman merkeissä. Nyt tulevana kesänä, tarkemmin 27.7.2002, ollaan jälleen menossa Käkisalmeen "KESÄPÄIVÄ KARJALASSA"-tapahtuman merkeissä. Juhlaa valmisteleva työryhmä on valmistellut ohjelman, jonka juontaa Paa-vo Liski ja juhlapuheen pitää Pirjo Uino sekä soitannollisesta puolesta vastaa Rientolan Eläkeläisryhmä Tampereelta.

Vastuullisena matkajärjestäjänä on Lomalinja ja mukana kuvioissa on myös Karjala-lehti.

Busseja on lähdössä toistakymmentä ja innostus on ollut kiitettävää. Paikkoja on edelleen rajoitetusti jäljellä ja kannattaa toimia nopeasti turvataksien matkalle lähdön.

Vuokselan osalta Taisto Virkki toimii yhteyshenkilönä ja hänelle voi myös ilmoittautua. Vuokselaan on tarkoitus lähteä myös alkukesästä 1.-3.6.2002 mikäli ilmoittautuneita tulee riittävästi. Tälle matkalle pitäisi ilmoittautua huhtikuun loppuun mennessä.

Kannattaa lähteä mukaan matkalle ja aina parempi, jos mukaan lähtee vielä henkilöitä, joilla muistoissa on oma-kohtaisia kokemuksia siellä eletystä elämästä.

Moni nuoremman sukupolven edustaja havahtuu joskus myöhemmin, siihen, että ei enää ole läheistä tuntojen kertojaa. Kysyttävää olisi ja palava halu löytää juurensa.

Taisto Virkki

Kesäkuussa 1944 kahden vuoden ja neljän kuukauden ikäisenä evakkoon lähtenyt Vuokselan Alholan kylän Kumpulan tilalta rno 4:161

Käkisalmen linna toimii juhlapaikkana. Valmistelu ovat aikataulussa toteavat museotoiminnasta vastaavat rouvat (keskellä) Vas. Mauri Lepola Karjala-lehti, Sari Mäkinen Lomalinjasta, Erkki Pärssinen juh latoimikunnan pj, ja oik. Petri Novytsky Fintouristista

SUVANNON SEUDUN ILMESTYMINEN LOPPUVUONNA 2002

nro 4 KESÄKUU
aineistot viimeistään **pe 31.5.**

nro 5, heinäkuun loppupuoli,
aineistot viimeistään **ke 10.7.**
nro 6, syyskuu, aineistot
viimeistään **pe 30.8.**

nro 7, marraskuu,
aineistot viimeistään **ke 16.10**
nro 8, joulukuu,
aineistot viimeistään **pe 29.11.**

Kiisselikestit Tammelassa

Tammelan Karjalaisten perinteelliset kiisselikestit pidettiin sunnuntaina 7.4.2002 Tammelan Käsi- ja taide-teollisuusoppilaitoksella. Väkeä oli runsaasti tuvan täydeltä.

Tilaisuuden avasi puheenjohtaja Kauko Liski kertoen kuluvan vuoden paikallisesta toiminnasta, johon kuuluu mm. yhteistyössä Tammela-Seuran kanssa saada aikaan karjalaisuutta koskeva näyttely kunnantalolle. Hän toivoi saavansa esiin näyttelyesineitä myös miesten harrastuksista.

Vatsat täyttyivät ja jutut luistivat Vas. papereita kädessä, pj Kauko Liski

Vuoksela-Seuran puheenjohtaja Taisto Virkki selosti seuran toimintaa. Vuosikokous ja Vuoksela-juhla pidetään 9.6.2002 Tammelassa koulukeskuksen tiloissa. Tammelan Karjalaiset ovat mukana myös näissä järjestelyissä. Kotiseutumatkailu kuuluu myös tänäkin vuonna seuran toiminnan piiriin. Siitä tarkemmin toisessa lehden jutussa. "Sotiemme Vuoksela"-historiikin kirjoitus on tarkoitus myös käynnistää koskien vapaus-, talvi- ja jatkosotia ja niissä olleita vuokselaalaisia naisia ja miehiä/ lottia ja sotilaita.

Ebba Penttilä os. Selonen herkisti kuulijoita lukemalla kaksi itsete-

määnsä runoa. Kevään tulo tuo aina mieleen nuoruuden muistot entisistä lapsuusmaisemista.

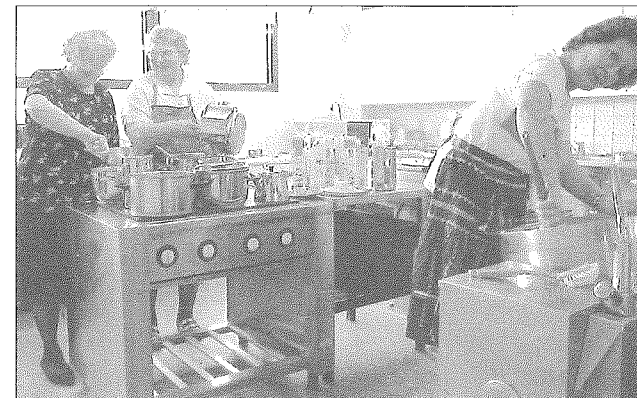
Arpalippuja ostettiin runsaasti ja arvonnassa onni suosi melkein kaikkia.

Tilaisuuden puheensorinasta päätellen paikalla oli tuttuja toisilleen ja paljon tuntui olevan kerrottavaa. Kirjoittajalle varsinainen kohokohta oli laittaa lusikka lautasella olevaan annokseen, jonka keskellä oli voisilmä. Kyseessä oli kaurakiisseli, jota olin saanut useita vuosikymmeniä sitten oman äitini tekemänä ja jonka maku oli jo

unohtunut. Makuasian otti esille myös Tammelan seurakunnan kappalainen Vesa Parikka, joka poikkesi myös tilaisuuteen kutsuttuna toteamalla, että maku on kyllä sellainen, et se jää mieleen. Sen kyllä tunnistaa, kun seuraavan kerran syöpi. Jo Karjalan kunnaila – laulun myötä Parikka puheenvuorossaan johdatti ajatukset Karjalaisii Katkismuksen aiheisiin.

Kiisseliohjeita nuoremmille emännille löytyy mm. "Karjalan perinneruokkia" /Valkjärvi ja Vuoksela-vihkosesta.

Taisto Virkki

Osaavat emännät oikealla asialla. Vas. Aila Turkki, Sirkka Gran ja Aune Komonen

Tarjoilu hoitui sujuvasti. Vas. Raija Kurka, Liisa Vepsä ja Eeva Norri

Muistikuvia Päiväkivestä

Päiväkiven kylä eli Päikivi, kuten paikkakuntalaiset sitä itse kutsuivat, jäi Vuoksella Noisniemen ja Uudenky-
län väliin. Kylä jäi myös Suuren ja Pik-
ku-Vuoksen väliin ja asutus oli keskit-
tynyt Suuren Vuoksen puolelle, jonka
välkkyvä pinta näkyi silloin ennen
kaikkialle kylään.

Päiväkiven nimi liittyy Pähkinäsa-
ren rauhan v. 1323 rajankäyntiin. Suu-
ren Vuoksen puolella on rajakivenä
"Päiväkivi" ja Pikku-Vuoksen puolel-
la Hirvisaaren itäreunassa "Uunkivi".

Rajan ollessa vielä auki harjoitettiin
erilaista Pietarinkauppaa.

Matti Antinpoika Liski karjakauppiaana

Vuoksentaan Päiväkivessä asuva ti-
lallinen Matti Antinpoika Liski harrasti
myös karjanvälitystä Venäjälle: Pietar-
in teurastamoille lihakarjaa ja ympä-
ristön maataloille lypsykarjaa.

Jotta hanke olisi ollut kannattavaa,
karjaa piti olla 30 - 50 päätä, sillä mat-
ka ostopaikoista Savon rajoilta asti oli
pitkä. Kuljetus tapahtui niin, että yksi
hevonon valjastettiin karrin eteen,
johon laitettiin eväät ja tarvevälineet.
Kaksi lehmää karrin perässä riimulla
kiinni ja muu lauma niiden jäljessä,
takimmaisena ajajat. Päivittäinen ajo-
matka oli 20 - 25 km, riippuen siitä,
mistä oli saatu vuokrattua laidun ja ai-
taus lehmille. Maidossa olevat lehmät
oli merkitty jo ostettaessa ja ne piti lyp-
sää aamuin-illoin. Lypsäjiä kyllä löy-
tyi, kun maidon sai ilmaiseksi. Tällai-
sia yöpymispaikkoja piti olla useita
pitkän matkan takia. Matti Liskillä oli
varattuna vakinaiset yöpymispaikat
joka kesä.

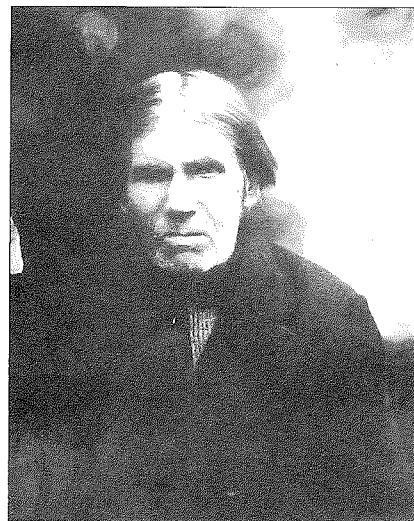
Matti Liskin poika Sakari kävi muu-

**Betoninen nurkkapilari on jäljellä
Sakari Liskin perikunnan karjara-
kennuksesta, joka oli rakennettu
1920-luvulla. Väinö Liskin (kuva
6.7.2997) muistoissa entiset ajat ovat
säilyneet yksityiskohtia myöten.**

taman kerran kesässä isänsä kanssa kar-
janajossa, kun sattui olemaan aika, et-
tei tilan töissä ollut kiire. Pääsääntönä
talossa oli, että Sakari hoiti talon työt
päiväläisten kanssa, kun taas Matti oli
aina kesällä karjahommassa. Matti Lis-
ki puhui venähtä "yhtä hyvin kuin suo-
mea".

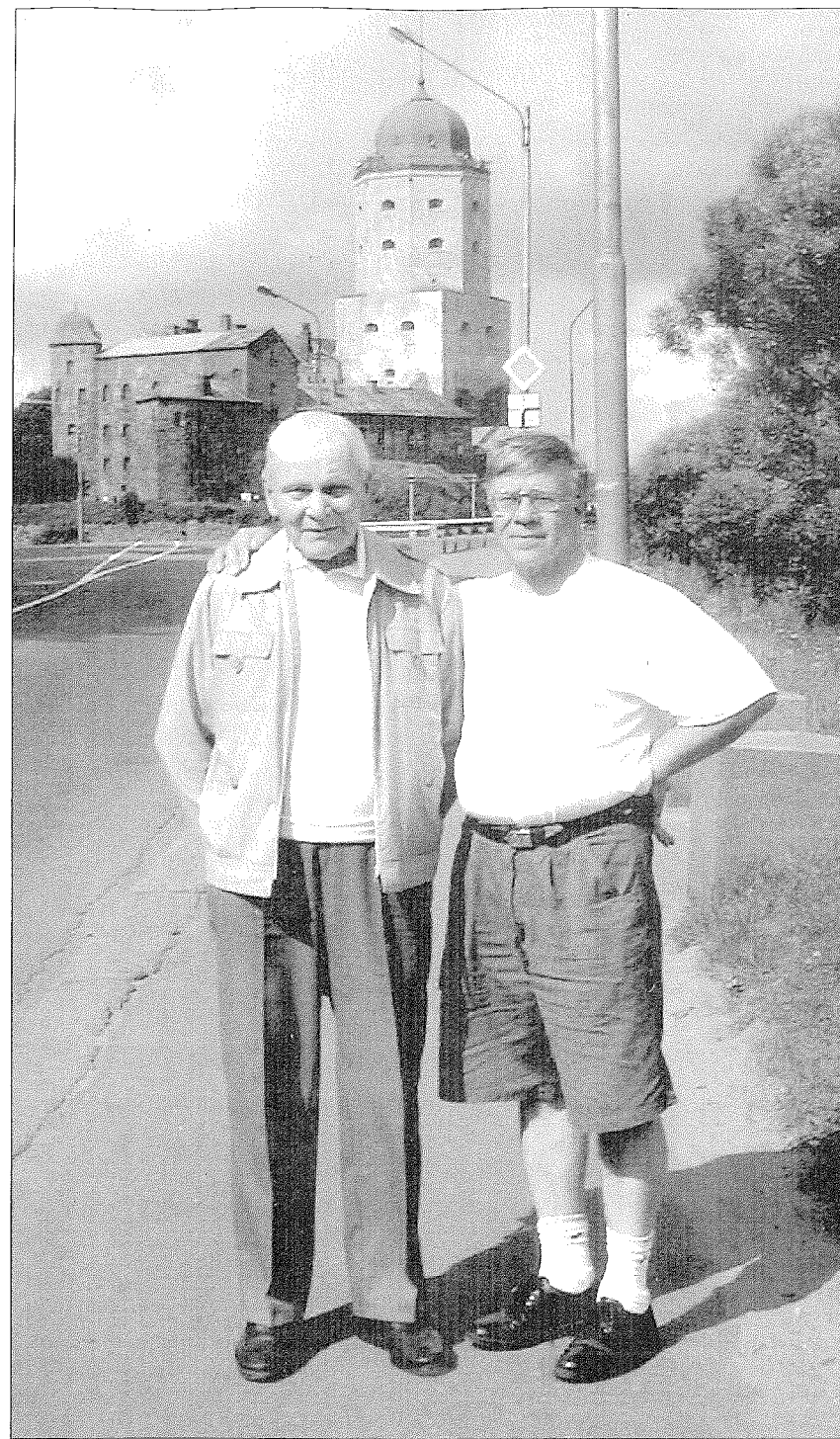
Päiväkiven vanhimmat talot

Päiväkiven vanhimmat talot olivat
Liski, Selonen, Romu ja Huttunen.
Näillä taloilla olivat saman tyyliiset
karjanrakennukset. Alaosa oli luon-
nonkivistä aika korkeaksi ja yläosa
hirrestä, jossa osassa olivat ikkunat.
Kiviosa oli sen takia korkea, kun sil-
loin olivat lantanavetta ja lanta ajeti-
tiin ulos vain kerran vuodessa. Tämän
vuosisadan puolella karjarakennukset
alkoivat muuttua muotoaan. Rakennet-
tiin vinttikerros (kujaluhti), johon johti
ajosilta, jonka kautta heinät ajettiin

**Matti Antinpoika Liskin passikuva
1910. Passikuvaa tarvittiin karjan
vientiä varten Pietariin.**

luhtiin. Myöhemmin tulivat vielä kar-
jakeittiöt, vesijohdot ja vesipumput
navettarakennuksiin.

**Väinö Liski (vas.) ja Taisto Virkki Viipurissa kesällä 2000 palaamassa koti-
kyliltä Päiväkivestä Matti Antinpoika Liski oli Väinön isän Sakarin isä ja
Taiston äidin äidin Helena Liskin isä.**

Nämä vanhat Päiväkiven talot oli ra-
kennettu pitkin Vuoksen rantaan Päivä-
kiven kohdalla. Vuoksen ja Suvanto-
järven välillä oli kapea kannas. Kun
Suvannon vettä ruvettiin laskemaan
Laatokkaan, painui Suvannon veden
pinta aika alas. Vuoksen vesi laski aika

paljon. Päiväkiven kylän talotkin jäi-
vät etäälle rannasta, noin vajaasta ki-
lometristä kahteen kilometriin maastos-
ta riippuen.

Väinö Liski
Muistikuvien kertojana

**TILAA OMA
SUVANNON SEUTU -
KARJALAINEN
PITÄJÄLEHTI
SAKKOLAN,
METSÄPIRTIN ja
VUOKSELAN VÄELLE!**

HUOM! Niin juttumateriaali kuin
ilmoitusaineistot pitää olla
toimituksessa annettujen
päivämäärien mukaisesti.
Lehti ilmestyy kahden-kolmen
viikon kuluttua ko. päivämäärästä.

SAKKOLANAINEISTOT
lähetetään postiosoitteella
Suvannon Seutu, Rautasemantie
375, 37550 Lempäälä.
Kysy myös sh-postiosoitetta
Marjo Ristilä-Toikalta
p. 040 730 2622 tai 03- 3748 448.

METSÄPIRTTI -aineiston
yhteyshenkilönä on
toimittaja ANJA KUOPPA.
Sovintola 1, 14240 Janakkala.
Sh-posti anjan@mail.htk.fi
puh. 044 844 330.

VUOKSELAN yhteyshenkilönä
on Vuoksela-Seuran puheenjohtaja
TAISTO VIRKKI.
Hänet tavoittaa numeroista
03- 363 1750 tai 050-553 8607.

TEKSTEJÄ lehteen voi lähettää
perinteiseen tapaan paperille
kirjoitettuna, myös "korpuille"
talletettuina tai sähköpostilla,
mieluiten word-tiedostoina.

KUVAT toimitetaan joko paperiko-
pioina, negatiivitkin käyvät. Jos ku-
vat ovat valmiiksi skannattuja, tulee
niiden koko ja resoluutio olla riittä-
vä. Kuvat lähetään sh-postilla JPG-
tiedostoina. Kysy toimituksesta
p. 040 730 2622 LISÄOHJEITA!
HUOMIO: juttujen kirjoittajan ja
kuvien lähettäjän pitää aina
varmistaa jutun kohteelta ja
kuvien ottajalta
**LUPA AINEISTON
JULKAISEMISEEN.**

Sakkola -museo -hankkeen postiosoite on:

**SAKKOLA-MUSEO/
SAKKOLA-SÄÄTIÖ
PL 15
37500 Lempäälä**

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin kirja Sakkolan kylät tuvasta tupaan.

Kirjoja voi hankkia Osuuspankin konttorista Lempäälässä.

Kirjoja myyvät myös Eino Kuisma, Punkalaidun, sekä Lempäälässä Anneli Kuisma ja Aaro Viskari
Anneli Kuisma hoitaa postitettavat tilaukset, puh. 03- 3748 410

Sakkolan historia II maksaa 13,50 euroa ja Sakkolan kylät tuvasta tupaan 18,50 euroa
Postilähetyksistä peritään lisäksi lähetyskulut.

**HANKKIKAA NYT PITÄJÄTEOKSIA
- VAIKKAPA LAHJAKSI!**

SAKKOLAN PITÄJÄ- JUHLAN VIDEO

Saatavissa nyt myös 50 minuutin mittainen pitäjäjuhlavideo kesän 1997 juhlista Sakkolassa. Tilaa värikäs dokumentti historiallisista juhlallisuuksista Karjalan kotikunnuilta hintaan 25,23 euroa.

TILAUKSET:

Ilpo Kuparinen puh. 03- 3738 195, 254 0640 tai 0400 307 550
Videota voi myös noutaa Crane Video Oy:n toimipisteestä Tampereen Näsilinnankatu 28
tai Vesilahdesta Kuparisen kotoa Rautialantie 525.
Tilauksia otetaan vastaan myös Sakkola-Säätiössä.

PITO-KALAASI KY

Pitopalvelu Aila ja Kati Heikkilä, Tampere

Puh. 03-343 3902, 03-266 2002, 0400 548 526

Putkiliike P. Nuora Ky

37560 KULJU
Puh. 367 6100

*TILAA SINÄKIN
SUVANNON SEUTU*

*Seuraava lehti
ilmestyy kesäkuussa.*

SUVANNON SEUTU

**Suvannon ympäristön
kotiseutulehti**

Ilmestyy vuonna 2002 8 kertaa

Tilaushinta
20 euroa/vuosikerta

Ilmoitushinnat
0,20 euroa palstamillimetri
(+alv 22%)

Pankki
TSOP, 37500 Lempäälä
Tilinumero 522803-211955

Toimitus Suvannon Seutu,
Rautasema, 37550 Lempäälä
Puhelin 040 730 2622
tai (03) 374 8448 iltaisin

Päätoimittaja
Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä
Metsäpirtin yhdyshenkilö
Anja Kuoppa, Janakkala
p. 044 28 44 330

Vuokselan yhdyshenkilö
Taisto Virkki, Tampere
p. 03- 363 1750 tai 050-553 8607.

Toimituskunta
Esko Kallonen
Eero Koppanen
Ritva Koski
Juha Kuisma
Hannu Paukku
Aila Alanen
Anja Kuoppa
Taisto Virkki

Kirjapaino Vammaspaino, Vammala